

TURINYS

SANTRAUKA	3
SUMMARY	4
ĮVADAS	5
1. LIZINGO RIZIKOS IR JOS VALDYMO VERSLO ĮMONĖJE TEORINIAI ASPEKTAI	7
1.1. Lizingo samprata ir jo rūšys.....	7
1.2. Lizingo privalumai ir trūkumai.....	10
1.3. Lizingo rizika ir jos valdymo problemos	13
1.4. Lizingo rizikos vertinimas ir valdymas	13
2. LIZINGO RIZIKOS IR JOS VALDYMO REZULTATŲ UAB „HOPTRANSA“ ATVEJU	15
2.1 UAB „Hoptransa“ charakteristika.....	17
3.1 Lizingo sutarčių liginamoji analizė.....	18
3.2 Lizingo būdu įsigyto ilgalaikio turto rizikos analizė 2013-2015 m. Lizingo objekto atsipirkimo laikas	23
3.3 Lizingo likvidumo rodiklių analizė 2013-2015 m.	30
3.4 Lizingo rizikos valdymas ir jos mažinimo būdai	31
IŠVADOS IR REKOMENDACIJOS.....	37
LITERATŪRA	39
PRIEDAI.....	41
1 Priedas. KPI skolos padengimo rodiklis 2015 metais.....	42
2 Priedas. Likvidumo rodiklio apibrėžimas.....	44
3. Priedas. UAB "Hoptransa" Aiškinamasis raštas 2015 m.....	45
4. Priedas. UAB "Hoptransa" Balansas 2014 m. - 2015 m.....	52
5 Priedas. UAB "Hoptransa" Balansas 2013 m. - 2014 m.....	55
PAVEIKSLŲ SĄRAŠAS	
1 pav. Lizingo rūšys.....	9
2 pav. Lizingo privalumai.....	11

3 pav. Ilgalaikių lizingo įmokų pokytis pagal lizingo tiekėją 2015 m.....	25
4 pav. Trumpalaikių lizingo įmokų, pagal lizingo tiekėją 2015 m.....	26
5 pav. Vilkikų ir puspriekabių įsigijimo savikaina ir kiekis 2013 m.....	27
6 pav. Vilkikų ir puspriekabių įsigijimo savikaina ir kiekis 2014 m.....	28
7 pav. Vilkikų ir puspriekabių įsigijimo savikaina ir kiekis 2015 m.....	29

LENTELIŲ SĄRAŠAS

1 lentelė. Lizingo samprata.....	7
2 lentelė. NORDEA banko lizingo privalumai ir trūkumai UAB "Hoptransa" atžvilgiu.....	19
3 lentelė. SEB banko lizingo privalumai ir trūkumai UAB "Hoptransa" atžvilgiu.....	21
4 lentelė. Banko sutarčių palyginimas pagal ūkio objektą.....	23
5 lentelė. Ilgalaikio turto (transporto priemonių) įsigyto lizingo būdu įsigijimo savikaina nuo 2012 m. iki 2016 m.....	24
6 lentelė. Bendrasis likvidumo rodiklis 2013 - 2015 m.....	31
7 lentelė. KPI skolos padengimo rodiklis 2015 metais.....	32
8 lentelė. KPI Kapitalo rodiklis 2015 m.....	33
9 lentelė. KPI grynosios finansinės skolos ir EBITDA santykio rodiklis 2015 m.....	34

Jūratė Nadarzevska. Lizingo rizika ir jos valdymas UAB „Hoptransa“. Buhalterinės apskaitos studijų programos studentės baigiamasis darbas. Vadovas profesorius: Vytautas Vaškelaitis, Utenos kolegija, Verslo ir vadybos fakultetas, buhalterinės apskaitos ir finansų katedra. - Utena, 2016.

SANTRAUKA

Temos aktualumas. Lizingas yra vienas iš pagrindinių šių dienų finansavimo formų. Kadangi šiandienos ekonominė padėtis verčia įmones įsigyti naujas technologijas, atnaujinti įrenginius. Todėl, šių dienų ekonomikoje lizingas yra vienas iš geriausių būdų prisitaikyti ir keistis kartu su visais. Lizingas padeda plėstis jau esamoms įmonėms nenaudojant veiklos pajamų bei padeda kurtis naujoms, kadangi nereikalauja didelių pradinių įmokų ar užstato. Teorinėje darbo dalyje bus apžvelgiama, lizingo kaip finansinės priemonės, privalumai ir trūkumai. Taip pat bus įvertinta lizingo rizika bei jo valdymo būdai.

Baigiamojo **darbo objektas** – lizingo rizika ir jos valdymas.

Darbo tikslas – išanalizuoti lizingo riziką ir jos valdymą UAB „Hoptransa“.

Pirmoje darbo dalyje apibūdinamas lizingas kaip finansinė forma, taip pat įvertinama jo rizika ir jos valdymo būdai. Antroje dalyje išnagrinėjamas ilgalaikis turtas, įsigytas lizingo būdu UAB „Hoptransa“ įmonėje. Taip pat įvertinami lizingo tiekėjų sutarčių ypatumai. Išanalizuojami lizingo rizikos valdymo būdai.

Temos charakteristika. Siekiant ištirti lizingo riziką bei jos valdymo būdus UAB „Hoptransa“, buvo atlikta įmonės veiklos dokumentų analizė. Taip pat buvo konsultuojamasi su įmonės vadovais, finansų skyriaus darbuotojais bei analitikais.

Darbo rezultatai leido padaryti tokias **pagrindines išvadas**: įmonė gerai pasveria visas savo finansines galimybes prieš įsigydama ilgalaikį turtą lizingo būdu. Taip pat yra nusistačiusi papildomus kriterijus rizikai įsivertinti, kas leidžia derėtis su lizingo tiekėjais dėl sutarties sąlygų. Tačiau įmonė stokojo trumpalaikio turto, kas lemia įmonės bendrąjį likvidumo rodiklį ir kelia nerimą lizingo tiekėjams. Todėl įmonei yra būtina įsigyti daugiau savo turto ne tik lizingo būdu.

Praktinį darbo rezultatų reikšmingumą ir pritaikymo galimybes nusako tai, kad išnagrinėti lizingo rizikos valdymo būdai, gali būti panaudoti ir kitose įmonėse sprendžiant dėl finansavimo būdų. Taip pat atlikta ilgalaikio turto, įsigyto lizingo būdu, analizė, leis įmonei permąstyti įsigyjamo turto tipą ir kainų skirtumą, kuris gali leisti įmonei sutaupyti daug lėšų, skirtų ilgalaikėms lizingo paskoloms. Taip pat leis susimastyti, dėl turimo nuosavo turto.

Jurate Nadarzevska. Leasing Risk and its Management in JSC "Hoptransa": Accounting degree student thesis. Supervisor Professor Vytautas Vaškelaitis, Utena University of Applied Sciences. Faculty of Business and Technologies. Accounting and Finance department – Utena, 2016.

SUMMARY

Relevance of the topic. Leasing is one of the main current forms of financing. Because of today's economy situation companies are forced to acquire new technologies to upgrade equipment. That's why the leasing is one of the best way to adapt and change in the present day economy. Leasing helps expand already existing businesses not using operating income, as well as help develop new, because does not require large initial payment or deposit. The theoretical part will give an overview of leasing advantages and disadvantages as a financial instrument. Also it will be analysed leasing assess risk, and its management techniques.

Thesis object - leasing risk and its Management.

Work PURPOSE - to analyse the risk of the leasing and it's management in JSC Hoptransa.

The first part describes the leasing as a financial form, and its management techniques of the risk for lease assessment. The second part examined the long-term assets acquired by leasing in UAB Hoptransa "company. Also analysing lease contracts and the leasing risk management techniques.

Topics characteristic. In order to investigate the leasing risk and management in JSC Hoptransa, it was analysed the company's documents. It was also consulted with management, finance department employees and analysts.

The results led to the **following main conclusions**: the company carefully weight all financing options before the acquisition of fixed assets leasing. There are also opposed extra criteria to evaluate the risks, which allows company to negotiate the lease terms of the contract. However, the company's current small amount of the assets, which leads to the company to completed general liquidity ratio and worrying leasing suppliers. Therefore, the company is necessary to have more of its own assets not only purchased by leasing.

The practical results of the work and the significance of application possibilities indicates that examined lease risk management techniques may be used for other companies to decide on methods of financing. It is also a long-term assets acquired by leasing analysis, will allow the company to rethink the type of asset being purchased and the price difference which can allow the company to save a lot of money for long-term leasing loans.

IVADAS

Darbo temos naujumas ir aktualumas. Šiandieniniame pasaulyje dauguma įmonių susiduria su finansinėmis problemomis. Siekiant plėtoti veiklą, vadovams reikia rinktis, iš kokių šaltinių finansuoti naujus projektus. Verslo įmonės tam gali naudoti uždirbtą pelną, didinti įmonės kapitalą, išleidžiant naujas akcijas bei skolintis. Pastaruoju metu tiek tarp fizinių, tiek tarp verslo įmonių ypač paplitęs lizingas. Įsigydamos tam tikrą turtą, vis daugiau įmonių dažniau renkasi lizingą, nei banko paskolą. Lizingas yra vienas iš geriausių būdų investuojant į įrangą ir technologijas. Kadangi daugelio įmonių plėtra ir klestėjimas priklauso nuo galimybės investuoti į naujas technologijas ir įrangą, todėl nemaža dalis iš jų kaip paskolos alternatyvą renkasi lizingą.

Akcentuotina, jog tiek lizingo davėjai, tiek jo gavėjai susiduria su tam tikra rizika, kurią labai svarbu kruopščiai įvertinti ir valdyti. Kiekviena lizingo bendrovė, nusprendusi suteikti lizingo paslaugą, prisiima tam tikrą riziką. Siekiant išvengti nuostolių atsiradimo arba bent juos minimalizuoti, lizingo riziką būtina tinkamai valdyti. P. Baršauskas, T. Šarapovas, A. Cvilikas (2007) pažymi, kad lizingas laikomas viena mažiausiai rizikingų finansavimo formų tiek lizingo tiekėjui, tiek lizingo gavėjui.

Lizingo rizika ir jo valdymas buvo tyrinėta tokių lietuvių autorių kaip P. Baršauskas ir kt. (2007), R. Rudauskaitė (2010), A. Lileikienė, R. Lileikytė (2012) bei kt. Lizingo riziką ir jo valdymą nagrinėjo tokie užsienio mokslininkai kaip N. N. Chau, S. A. Schulz (2014), Y. Shi, X. Xu (2015), B. Nanevski, N. Kostovski (2016) bei kt. Lietuvių autoriai savo darbuose daugiausiai dėmesio skiria lizingo sampratai ir jos rūšims bei kredito pasireiškimui lizingo sektoriuje analizuoti. Užsienio autoriai savo darbuose akcentuoja lizingo ypatumus bei lizingo riziką smulkaus ir vidutinio verslo srityje. Pastebėtina, kad verslo įmonių lizingo rizika ir jo valdymo problemos tyrinėtos santykinai nedaug, mokslininkai dažniausiai nagrinėja su bankų paskolomis susijusią kreditų riziką. Taigi, galima teigti, jog verslo įmonių lizingo rizikos ir jo valdymo kontekste pastebimas nepakankamas šios temos ištirtumas.

Siekiant sumažinti riziką tiek lizingo tiekėjui, tiek jo gavėjui yra būtina sistemingai valdyti ir stebėti riziką. Valdoma rizika padeda išvengti finansinių ir nefinansinių praradimų, todėl lizingo bendrovėms būtina kontroliuoti riziką, susijusią ne tik su pačia bendrove, bet ir su lizingo gavėjais. Taigi šio baigiamojo darbo **problemą** galima išreikšti tokiais klausimais:

Kaip UAB „Hoptransa“ valdė lizingo riziką 2013-2015 m.?

Kaip ateityje šios įmonės lizingo riziką būtų galima valdyti efektyviau?

Darbo objektas. Lizingo rizika ir jos valdymas.

Darbo tikslas: išanalizuoti lizingo riziką ir jos valdymą UAB „Hoptransa“.

Darbo uždaviniai:

1. Išnagrinėti lizingo rizikos ir jos valdymo verslo įmonėje teorinius aspektus;
2. Pateikti trumpą UAB „Hoptransa“ charakteristiką.
3. Apskaičiuoti UAB „Hoptransa“ likvidumo rodiklius 2013m.-2015m. bei apskaičiuoti ilgalaikio turto įsigyto lizingo būdu atsipirkimo laiką.
4. Atlikti lizingo rizikos ir jos valdymo analizę UAB „Hoptransa“ atžvilgiu.

Darbo metodai. Mokslinės literatūros analizė ir sisteminimas, dokumentų analizė, aprašomosios statistikos metodai, santykinų rodiklių analizė, rizikos vertinimo metodai.

Atliekant šį darbą buvo panaudoti tokie studijų metu įgyti studijų rezultatai:

1. Apskaityti įmonės turtą, nuosavą kapitalą, įsipareigojimus, pajamas bei sąnaudas
2. Taikyti kompiuterines apskaitos sistemas
3. Taikyti apskaitą reglamentuojančius Lietuvos Respublikos teisės aktus bei verslo apskaitos standartus (VAS).
4. Vertinti ūkio subjekto finansinę būklę ir veiklos rezultatus

Darbo praktinis reikšmingumas ir pritaikymo galimybės.

Baigiamojo darbo struktūra. Darbą sudaro trys dalys. Pirmojoje darbo dalyje pateikiami teoriniai aspektai – lizingo samprata ir jos rūšys, lizingo privalumai ir trūkumai, lizingo rizika ir jos valdymo problemos verslo įmonėje. Antrojoje darbo dalyje pristatoma UAB „Hoptransa“ veikla bei pateikiama analizės metodika ir jos pagrindimas. Trečiojoje darbo dalyje pateikiama lizingo rizikos ir jos valdymo analizė UAB „Hoptransa“ atveju – atliekamos lizingo sutarčių lyginamoji analizė, lizingo būdu įsigyto ilgalaikio turto rizikos analizė 2011-2015 m., lizingo likvidumo rodiklių analizė 2011-2015 m. bei pateikiamas lizingo rizikos valdymas ir jos mažinimo būdai. Darbą sudaro įvadas, 2 dalys, išvados ir rekomendacijos, 18 pozicijų literatūros sąrašas. Darbo apimtis be priedų – 41 puslapis.

1. LIZINGO RIZIKOS IR JOS VALDYMO VERSLO ĮMONĖJE TEORINIAI ASPEKTAI

1.1. Lizingo samprata ir jo rūšys

Šiuolaikinėje praktikoje tiek įmonės, tiek fiziniai asmenys gali sudaryti įvairių formų sutartis: nuomos sutartis, finansinės nuomos sutartis (lizingo sutartis), pardavimo išsimokėtinai sutartis, veiklos nuomos sutartis ir pan. Lizingas yra viena iš ilgalaikio turto įsigijimo formų, kuri labai sparčiai populiarėja. Lietuvoje lizingas yra labai paplitęs tiek tarp atskiro individo, tiek tarp ūkio subjektų. Taip yra dėl to, kad lizingas suteikia individui ar ūkio subjektui įsigyti daiktą už jį nesumokant iškart visos sumos, t.y. suteikiama galimybė už norimą daiktą sumokėti dalimis per tam tikrą nustatytą terminą. Visa tai tiek individui, tiek verslo įmonei palengvina gyvenimą, kadangi nereikia laukti, kol bus sutaupyta pinigų suma norimam daiktui įsigyti. Individai ir ūkio subjektai gali greičiau patenkinti savo poreikius, vykdyti numatytus savo planus ir pan.

Taigi, analizuojant lizingo riziką ir jos valdymą, pirmiausiai, aktualu pateikti lizingo sąvokos sampratą (žr. 1 lentelę).

1 lentelė

Lizingo samprata

(Šaltinis: sudarytas darbo autorės pagal lentelėje pateiktų autorių mokslinę literatūrą)

AUTORIUS	SAMPRATA
P. Baršauskas ir kt. (2007)	Tai vienas iš įmonės turto finansavimo šaltinių, naudojamas versle ir grindžiamas nuostata, jog ūkio subjektui pajamas garantuoja tam tikro turto naudojimas, o ne jo nuosavybės teisė.
R. Rudauskaitė (2010)	Tai netradicinė finansavimo sistema, jungianti savyje ilgalaikės nuomos ir kreditavimo elementus.
A. Lileikienė, R. Lileikytė (2012)	Tai ilgalaikis kreditas prekių forma, kai išnuomos priemonės savininkas už suteiktą daiktinę kreditą gauna iš anksto numatytas palūkanas; netradicinė finansavimo forma.
S. Silajdžic (2012)	Tai sandoris, pagal kurį yra įgyjamas turtas ir už kurį yra mokamos palūkanos. Kai sumokama viso turto kaina ir palūkanos, nuomininkas tampa turto savininku.
S. Rimkuvienė, J. Tamošaitienė (2012, p. 74)	Tai ilgalaikė kilnojamojo arba nekilnojamo turto objektų nuoma.
Y. Shi, X. Xu (2015)	Lizingas yra kaip sandorio forma, kuri grindžiama prielaida, jog pelnas yra sukurtas per nuomininko turto naudojimą, o ne per nuosavybės teisę.
B. Nanevski, N. Kostovski (2016)	Tai finansinė nuoma, kurios sutartyje numatoma, kad nuomojamas turtas nuomos laikotarpio pabaigoje pereis nuomininko nuosavybėn.

Remiantis 1 lentele galima teigti, kad mokslinėje literatūroje kiekvienas autorius lizingą interpretuoja savitai, tačiau visos sampratos santykinai panašios ir įvardijančios pagrindinius lizingo požymius (t.y. nuomos ir išorinio finansavimo veiksniai). P. Baršauskas ir kt. (2007)

pažymi, kad jų pateikta samprata (žr. 1 lentelę) charakterizuoja lizingo koncepciją, kurioje akcentuojama galimybė naudoti turtą išvengiant didelių vienkartinių investicijų jo įsigijimui. Taip pat taiklią lizingo sampratą pateikia Y. Shi ir X. Xu (2015) akcentuodami, jog ūkio subjektui pajamas garantuoja tam tikro turto naudojimas, o ne jo nuosavybės teisė, nes pagrindinis įmonių tikslas ir yra turėti įrankius, kurių pagalba jos galėtų kurti pridėtinę vertę, o ne tik turėti nuosavybę, kuri nepadedą jai generuoti papildomų pajamų.

S. Silajdzic (2012) ir B. Nanevski, N. Kostovski (2016) lizingo sampratoje akcentuoja nuomą ir palūkanas, teigdami, kad lizingas suteikia galimybę naudotis tam tikru daiktu anksčiau, nei yra sumokėti už jį visi pinigai. Kitaip tariant, kiekvieną mėnesį (ar kitą nustatytą periodą) yra mokamas tam tikras nuomos mokestis bei palūkanos. Kuomet visi pinigai ir palūkanos yra padengti, vienas ar kitas daiktas tampa nuomininko nuosavybė. Palūkanas lizingo sampratoje taip pat akcentuoja ir A. Lileikienė bei R. Lileikytė (2012,) teigdamos, kad išnuomos priemonės savininkas už suteiktą daiktinį kreditą turi mokėti numatytas palūkanas. Autorės pažymi, kad lizingas įvardijamas kaip netradicinė finansavimo forma. Joms antrina R. Rudauskaitė (2010), teigdama, kad lizingas – tai netradicinė finansavimo sistema, bet ir akcentuodama, kad ji jungia tarpusavyje ilgalaikės nuomos ir kreditavimo elementus.

S. Rimkuvienė ir J. Tamošaitienė (2012, p. 74) lizingo sampratoje taip pat akcentuoja objektų nuomą, teigdamos, jog tai yra ilgalaikė kilnojamojo arba nekilnojamo turto objektų nuoma. Autorės taip pat pažymi, kad lizingas yra vienas iš įvairių užsienio ekonomikos finansavimo būdų, taikomas importuojant transporto priemones, įrenginius ir kitas prekes bei eksportuojant gatavą produkciją. Taigi, galima teigti, jog tokiai bendradarbiavimo formai nereikia stambių užsienio valiutos sumų, kadangi visas pirminės išlaidas padengia ir sumoka lizingo kompanija (Rimkuvienė, Tamošaitienė 2012, p. 74-75). Galima teigti, jog išanalizuota lizingo samprata leidžia geriau įsigilinti į lizingo ypatumus ir nuosekliai pereiti prie lizingo rūšių nagrinėjimo.

Mokslinėje literatūroje bei bankų internetinėse svetainėse yra išskiriamos dvi lizingo rūšys (žr. 1 paveikslą).

1 pav. **Lizingo rūšys** (Šaltinis: sudarytas darbo autorės pagal P. Baršauską ir kt. 2007; R. Rudauskaitę 2010; OP CorporateBank 2011)

Remiantis 1 paveikslu matyti, kad lizingas yra skirstomas į *finansinį* ir *veiklos* lizingą. Pažymėtina, kad finansinis lizingas dar kitaip gali būti vadinamas finansinis išperkamumo lizingu, o veiklos lizingas – veiklos nuoma arba operatyviniu (veiklos) lizingu (Baršausko ir kt., 2007; OP CorporateBank, 2011).

Finansinis lizingas apibūdinamas kaip lizingo rūšis, kai nuomininkas per nuomos laikotarpį sumoka visą turto įsigijimo kainą, įskaitant palūkanas bei PVM, o pasibaigus nuomos laikotarpiui, tampa turto savininku (OP CorporateBank, 2011). R. Rudauskaitė (2010) pažymi, kad finansinio lizingo būdu galima įsigyti įvairias transporto priemones, t.y. motociklus, automobilius, sunkvežimius, vilkikus, vandens ir oro transportą, taip pat galima įsigyti nekilnojamąjį turtą bei įvairią įrangą, t.y. nuo biuro – iki gamybinės įrangos.

Akcentuotina, jog finansinio lizingo atveju lizingo gavėjas pasirenka turto rūšį, tiekėją. Lizingo gavėjas derasi su tiekėju dėl sąlygų, garantijų, kainos ir apmokėjimo sąlygų, pristatymo. Pabrėžtina, kad lizingo gavėjas prisiima visą riziką susijusią su priimamo turto kokybe, pristatymu, tai pat prisiima visas išlaidas, kurios yra susijusios su turto montavimu, sutarties sudarymu, taip pat rūpinasi specialiomis licencijomis, leidimais, turto savininkui kompensuoja valstybės ar savivaldybių mokesčius bei rinkliavas (Rudauskaitė, 2010).

P. Baršauskas ir kt. (2007) pažymi, kad atsakomybės už turto perleidimo lizingo gavėjui yra svarbi kredito rizikos kontekste, kadangi lizingo gavėjas įsipareigoja mokėti sutartyje nustatytus mokėjimus bei tampa atsakingas už turto sugadinimą. Visa tai mažina lizingo tiekėjo kredito riziką, kadangi lizingo gavėjo įsipareigojimai yra visiškai padengiami lizingo objekto verte.

Veiklos lizingas apibūdinamas kaip nuomos sandoris, kai lizingo bendrovė įsigyja nuomininko pageidaujamą turtą ir perduoda jį nuomininkui naudotis iki nustatyto termino. Nuomininkas per sutarties laikotarpį moka nuomos įmokas, o pasibaigus sutarčiai, nuomininkas gali pasirinkti grąžinti turtą lizingo bendrovei, pratęsti nuomos sutartį ar sudaryti sutartį naujam turtui

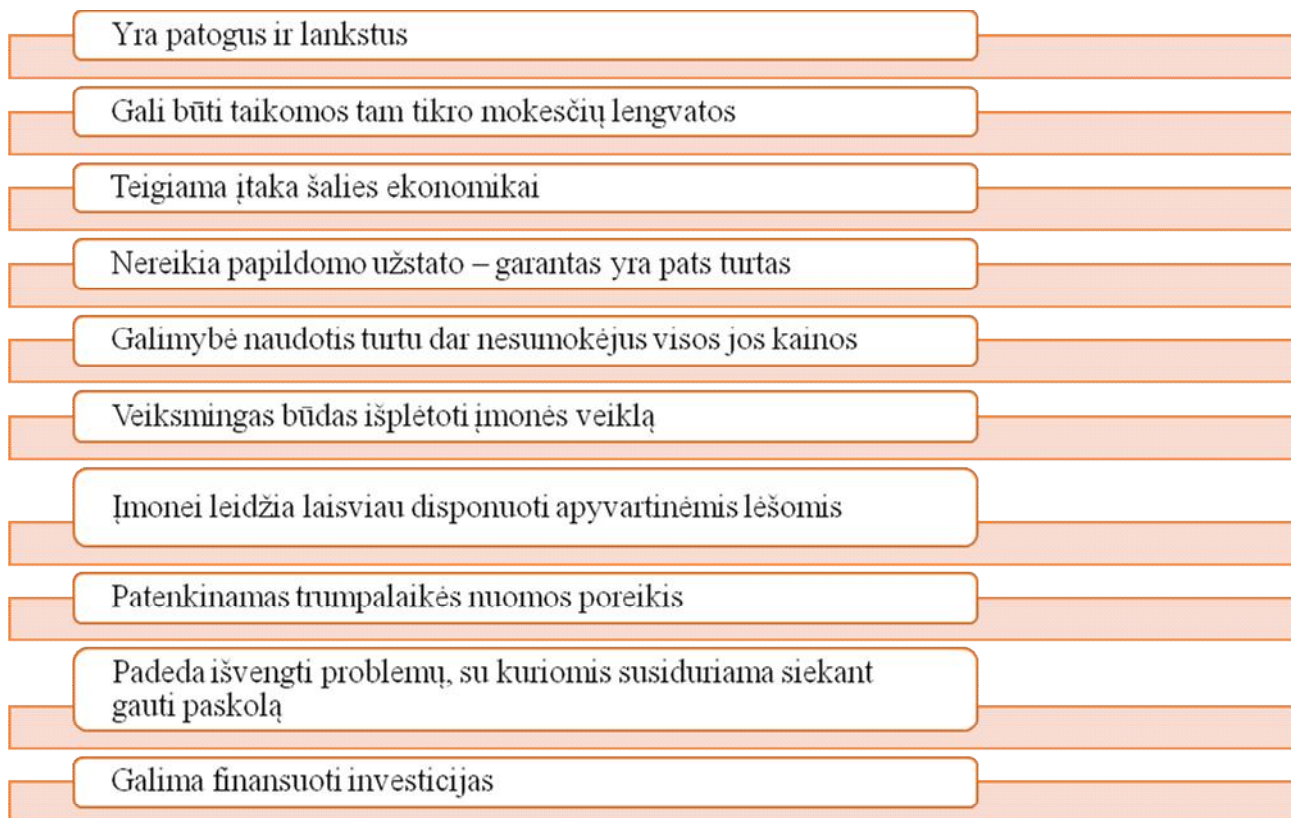
(OP CorporateBank, 2011). P. Baršauskas ir kt. (2007) teigia, kad veiklos lizingo atveju kredito rizika nėra didelė dėl santykinai mažų lizingo nuomininko įsipareigojimų. R. Rudauskaitė (2010) pažymi, jog pasinaudoti veiklos lizingu naudinga tuo atveju, kai norima transporto priemone naudotis tik sutartą laiką, o vėliau būtų norima pakeisti ją į naujesnį arba kitokį modelį.

Privatūs asmenys dažniausiai renkasi finansinio lizingo sandorius, tačiau ir veiklos lizingas tam tikrais atvejais būna gana patogus dalykas, bet šiek tiek brangesnis už finansinį lizingą, todėl pagrindiniai veiklos nuomos klientai yra įmonės. Pabrėžtina tai, kad veiklos lizingas įmonėms padeda sutaupyti laiko ir pinigų, kadangi lizingo bendrovė optimaliai sprendžia kylančias problemas bei ji gali administruoti išlaidas (Rudauskaitė, 2010).

Apibendrinant galima teigti, kad lizingas – tai vienas iš įmonės turto finansavimo šaltinių, kuri savyje jungia ilgalaikės nuomos ir kreditavimo elementus. Apžvelgus mokslinę literatūrą nustatyta, kad lizingą sudaro dvi rūšys: finansinis lizingas ir veiklos lizingas. Finansinis lizingas pasižymi tuo, kad visa rizika susijusi su lizingo objektu, tenka lizingo davėjui. Taip pat finansinio lizingo atveju laikotarpis paprastai apima didelę turto naudojimo laiko dalį. Veiklos lizingas pasižymi tuo, kad lizingo davėjas turi atgauti lėšas, todėl turi lizingo būdu nuomoti turtą, kol atgaus investicijas ir gaus planuotą pelną. Todėl galima teigti, kad veiklos lizingas iš esmės yra nuoma.

1.2. Lizingo privalumai ir trūkumai

Kaip ir kiekviena finansinė paslauga, taip ir lizingas turi privalumų ir trūkumų, ypatingai – gavėjo atžvilgiu. Išnagrinėjus mokslinę literatūrą ir kitus šaltinius, buvo identifikuoti tokie lizingo privalumai (2 paveikslą):

2 pav. **Lizingo privalumai** (Šaltinis: sudarytas darbo autorės pagal A. Danį ir T. Milašauską, 2000; R. Kaur, 2004; P. Baršausko ir kt. 2007; OP CorporateBank, 2011; J. Liustrovaitę, R. Martinkutę-Kiaulienę, 2015; Y. Shi, X. Xu, 2015)

Remiantis 2 paveikslu matyti, kad lizingas turi nemažai privalumų. Kaip vieną iš privalumų galima išskirti lizingo patogumą ir lankstumą, patogias mokėjimo sąlygas, grafikus, terminus bei pradinę įmoką (OP CorporateBank, 2011). Lizingo grafikai gali būti sudaromi pagal lanksčią schemą, kuri gali būti palankesnė lizingo gavėjui, jei jis turi pasirašęs turto išpirkimo sutartį su tiekėju (Kaur, 2004).

Y. Shi, X. Xu (2015) pažymi, kad pasirinkus lizingą, tam tikriems asmenims ar ūkio subjektams gali būti taikomos mokesčių lengvatos, kurios sumažina gavėjo finansines išlaidas, todėl fiziniai asmenys gali likusius pinigus panaudoti kažkur kitur, o ūkio subjektai atliekamus pinigus gali investuoti į įmonės veiklos rezultatų gerinimą.

Pažymėtina, kad renkantis lizingą, o ne banko paskolą, nereikia papildomo užstato, todėl gavėjai, pasirinkę lizingą, o ne banko paskolą, rizikuoja mažiau. Be to, lizingas leidžia naudotis turtu dar nesumokėjus visos jo kainos, t.y. nelaukiant, kol bus sukaupta visa suma (OP CorporateBank, 2011).

Kitas privalumas tas, kad lizingas padeda įmonei išplėsti savo veiklą bei leidžia laisviau disponuoti apyvartinėmis lėšomis. Lizingu įsigytas turtas yra finansuojamas lizingo davėjo.

Taip įsigytas turtas įmonei-lizingo gavėjai padeda įmonei greičiau plėstis, o pačios įmonės lėšos leidžia palaikyti likvidumo rodiklius (Liustrovaitė, Martinkutė-Kiaulienė, 2015).

A. Danys ir T. Milašauskas (2000) teigia, kad trumpalaikės nuomos poreikis aiškinamas tuo, kad leidžia lizingo gavėjui lengviau planuoti lizingo objekto atsiperkamumą ir stebėti pinigų srautus. Taip pat autoriai pažymi, kad lizingas padeda išvengti problemų, su kuriomis susiduriama siekiant gauti paskolą, kadangi lizingo bendrovių reikalavimai yra mažesni, nei bankų. Be to, lizingo pasirinkimo atveju jo davėjas gali lengviau atsiimti lizingo objektą, nei bankas galėtų realizuoti įkeistą turtą. Pažymėtina ir tai, kad lizingu galima finansuoti investicijas, kadangi lizingas yra vienas iš labiausiai prieinamų gamybos įrenginių ar transporto priemonių finansavimo būdų.

Pažymėtina, jog lizingas turi įtakos ir šalies ekonomikai. Kaip nurodo Y. Shi, X. Xu (2015), lizingas yra labai svarbus augančiai šalies ekonomikai, kuriai įtakos turi smulkus ir vidutinis verslas, kadangi ilgalaikių investicijų ir finansinių lėšų trūkumas turi įtakos šalies ekonomikos augimui. Pažymėtina, jog lizingas yra verslo plėtrą skatinantis finansinis instrumentas, prieinamas rizikingam verslui, turinčiam augimo potencialą ir pasižyminčiam pradinį investicijų stygiu. Taigi, lizingas sudaro galimybę kurti verslą su mažesniais pradiniais ištekliais. Verslo plėtra tiesiogiai lemia šalies ekonomikos augimą, gerėjant ekonominiai situacijai, sparčiau kuriasi naujos įmonės, o tai lemia didesnę lizingo paslaugų poreikį. Taip pat pažymėtina, jog lizingo paslaugų plitimas teigiamai veikia šalies užimtumą (pvz., naujų įmonių kūrimas didina šalies užimtumą, t.y. sukuria naujas darbo vietas) (Chau, Schulz, 2014).

Akcentuotina, kad kaip ir kiekviena finansavimo forma, taip ir lizingas turi tam tikrų trūkumų. Jų literatūroje galima rasti žymiai mažiau negu privalumų. G. Sabaliauskas, A. Danys ir T. Milašauskas (2000) išskiria tokius trūkumus:

1. *Sumažinama galimybė uždirbti iš turto pardavimo.* Kuomet lizingo gavėjas lizinguojasi turtą, jis dažniausiai neturi galimybės uždirbti netikėto pelno iš turto pardavimo antrinėje rinkoje, jeigu lizinguojant objektą, jo vertė dėl vienos ar kitos priežasties pradeda kilti.

2. *Lizingo objekto nuosavybės aspektai.* Lizingo objekto nuosavybės aspektų trūkumas labai artimai siejasi su sumažinama galimybe uždirbti iš turto pardavimo. Jei lizingo sutartyje yra numatyta, kad pasibaigus lizingo sutarties laikotarpiui baigiasi ir lizingo gavėjo teisė naudotis lizingo objektu. Tokiu atveju lizingo gavėjui atsirastų papildomų išlaidų bei problemų greitai surandant turtą, kuris galėtų pakeisti prieš tai buvusį lizingo objektą.

3. *Lizingo palūkanos yra santykinai didelės.* Palūkanų dydis lemia kiek gavėjas permokės už suteiktą lizingą, taigi būna tokių atvejų, kai lizingo gavėjas dvigubai permoka už suteiktą lizingą. Taip pat pažymėtina, kad kai perkamas turtas žvelgiant tik į palūkanas, lizingo

būdu įsigyjant turtą už palūkanas yra sumoka daugiau, nei paskolos ar kredito būdu. Taip yra dėl to, kad lizingo būdu įsigyto turto įmokos dažniausiai yra fiksuotos ir nemažėja (Matrix UAB, 2016).

Apibendrinant galima teigti, kad privalumų yra daugiau nei trūkumų. Lizingo privalumais yra laikytinos tokios savybės kaip jo patogumas, lankstumas, taikomos mokesčių lengvatos, teigiama įtaka šalies ekonomikai, nereikia papildomo užstato, galimybė naudotis turtu dar nesumokėjus visos jo kainos, veiksmingas būdas išplėtoti įmonės veiklą, trumpalaikės nuomos poreikis ir pan. Be to, lizingas padeda išvengti problemų, su kuriomis susiduriama siekiant gauti paskolą, juo galima sėkmingai finansuoti investicijas. Lizingo trūkumais laikytina sumažinama galimybė uždirbti iš turto pardavimo, kai kurie lizingo objekto nuosavybės aspektai bei santykinai didelės lizingo palūkanos.

1.3. Lizingo rizika ir jos valdymo problemos

Lizingas, kaip ir kiekvienas kitas komercinis sandoris, pasižymi tam tikra rizika visiems jo dalyviams, kurią būtina aiškiai suvokti ir įvertinti dar prieš sudarant lizingo sutartį. P. Baršauskas ir kt. (2007) pažymi, kad lizingas laikomas viena mažiausiai rizikingų finansavimo formų tiek lizingo davėjui, tiek jo gavėjui.

Anot A. Lileikienės ir R. Lileikytės (2012), kiekviena lizingo bendrovė, nusprendusi suteikti lizingo paslaugą, prisiima tam tikrą riziką patirti nuostolius dėl nemokių skolininkų atsiradimo todėl teigti, kad visiškai rizikos išvengti neįmanoma, tačiau siekiant išvengti nuostolių atsiradimo arba bent kiek juos sumažinti, lizingo riziką būtina stengtis valdyti. Anot autorių, natūralu, kad kiekviena įmonė siekia apsidrausti nuo neigiamų rizikos pasekmių ir garantuoti palankų rezultatą, aktyviai ieškodama metodų ir priemonių aktyviai veikti ateityje ir kuo mažiau nukrypti nuo laukiamų rezultatų (Lileikienė, Lileikytė, 2012).

Pažymėtina, kad finansinės rizikos pasireiškia per lizingo/paskolos suteikimo, palūkanų normos, turto kainos prizmę, o operacinės rizikos – sistemų gedimą, verslo tęstinumą, apgavystes (Lileikienė, Lileikytė, 2012). Taip pat yra daug kitokių išskiriamų rizikos atmainų, tokių kaip nevaldoma rizika, kuri gali žymiai paveikti veiklos rezultatus, todėl vienas iš pagrindinių lizingo bendrovės uždavinių yra apriboti ar minimizuoti riziką, kylančią dėl lizingo bendrovės veiklos operacijų, bei sukurti patikimą patiriamos rizikos valdymo sistemą, leidžiančią pasiekti rizikos ir pelno santykį.

Nagrinėjant lizingo davėjo rizikos ir jos valdymo problemas galima teigti, jog kiekviena lizingo įstaiga, turi atsižvelgti į savo veiklos specifiką, pasirengti sėkmingam lizingo rizikos valdymui tinkančias priemones (Lileikienė, Lileikytė, 2012). Tinkama lizingo rizikos

stebėjimo ir vertinimo sistema yra svarbi sėkmingo lizingo rizikos valdymo sąlyga. Remiantis šia sistema, stebint bei vertinant skolininkų finansinę būklę, galima kontroliuoti, kaip vykdomos paskolų sutarčių sąlygos, iš anksto nustatyti galimas problemines paskolas, tiksliai ir laiku nustatyti paskolos užtikrinimo priemonių vertę (Nanevski, Kostovski, 2016).

Taigi, labai svarbu valdyti ir kontroliuoti lizingo riziką. Nors ji ir yra viena iš mažiausių finansavimo alternatyvų gretose, tačiau jų nevaldant ir nekontroliuojant lizingo bendrovė gali patirti nuostolių. Kaip teigia P. Baršauskas ir kt. (2007), teikiant lizingo paslaugas, labai svarbu yra įvertinti lizinguojamo turto kokybę sandorio garantavimo kontekste. Pažymėtina, kad lizingo tiekėjas gali teisiškai perimti lizinguojamą turtą, jeigu lizingo gavėjas nevykdo sutarties sąlygų (pvz., įmokų delsimas arba jų nemokėjimas). Pastebėtina, kad didėjant lizinguojamų prekių įvairovei, lizingo objekto neatgavimo tikimybė smarkiai didėja.

Pradinės įmokos svarba lizingo rizikai yra labai svarbus sutarties elementas. Pavyzdžiui, gavėjo lizingo poreikis yra pagrįstas lėšų reikalingam turtui įsigyti trūkumu, kuris visada yra mažesnis nei 100 proc., todėl iš lizingo tiekėjo yra tikimasi padengti tik trūkstamą lėšų dalį. Tačiau pažymėtina, kad intensyvi konkurencija skatina teikti lizingo paslaugas ir be pradinės įmokos, o tai turi didelį poveikį lizingo rizikai. Pradinė įmoka, kuri sumokama sudarant sutartį, yra laikoma kaip garantas, kad lizingo tiekėjas laikysis sutarties sąlygų. Taigi, šis garantas pagrįstas lizingo gavėjo finansiniu įsipareigojimu (Baršauskas ir kt., 2007). Pavyzdžiui, lizingo gavėjui atsisakius vykdyti sutartį, tai lizinguojamas turtas yra grąžinamas tiekėjui, neatsižvelgiant į tai, kad dalis pajamų buvo sumokėta pradine įmoka, todėl lizingo gavėjas patiria nuostolių.

Analizuojant lizingo gavėjų rizikos ir jos valdymo problemas, pabrėžtina, jog verslo įmonės yra kiekvienos šalies ekonomikos variklis. Verslo įmonių gaunamos pajamos ir patiriamos išlaidos ne visada būna tomis pačiomis sąlygomis ar tuo pačiu metu. Būtent lizingas padeda įveikti šį atotrūkį tarp pinigų įplaukų ir jų išplaukų, tokiu būdu sprendžiant likvidumo problemas. Be to, lizingo dėka spartinama gamyba, apyvartinių lėšų apyvartumas, taip pat gerinami įmonių finansiniai rodikliai, intensyvinama gamyba, spartinama mokslo ir techninė pažanga. Vis dėlto, verslo įmonės susiduria su tam tikromis lizingavimo problemomis, tokiomis kaip lizingo nepasiekiamumas, kuris būdingas ekonomiškai silpniau išsivysčiusioms šalims, santykinai aukšta palūkanų norma, didelis pradinis įnašas finansavimui gauti, keblios teisinės procedūros, verslo įmonių nenoras grąžinti kreditą, neefektyvus gauto kredito panaudojimas (Liustrovaitė, Martinkutė-Kiaulienė, 2015).

Pažymėtina ir tai, kad naujai besikuriančios įmonės susiduria ir su tokia problema kaip finansinių institucijų nenoras suteikti paskolą, kadangi šios institucijos neturi pakankamai informacijos apie naujai besikuriančią įmonę. Be to, finansinės institucijos gali vengti skolinti

verslo įmonėms dėl galimos moralinės žalos rizikos ir nepalankios atrankos rizikos (Mačerinskienė, Railienė, Rajangu, 2008).

Svarbu pabrėžti, kad vienas iš pagrindinių veiksnių, lemiančių, kad verslo įmonės susiduria su lizingavimo problemomis, yra šalies ekonominė būklė. Pavyzdžiui, jei šalis yra ekonominio nuosmukio stadijoje, tai verslas, net ir turėdamas palankias skolinimosi sąlygas, nebus aktyvus ir neinvestuos į plėtrą taip, kaip ekonominio pakilimo stadijoje. Dar viena problema, su kuriomis susiduria verslo įmonės – tai administracinė našta, kuri tenka tiek lizingo gavėjui, tiek lizingo teikėjui (Liustrovaitė, Martinkutė-Kiaulienė, 2015).

Darbo autorės nuomone, siekiant sumažinti lizingavimo problemas, reikėtų gerinti verslo aplinką. Kaip teigia J. Liustrovaitė ir R. Martinkutė-Kiaulienė (2015), administracinė našta, nepalanki mokestinė bei teisinė aplinka, šalies ekonominė būklė išlieka pagrindiniais veiksniais, keliančiais lizingavimo problemą.

Apibendrinant galima teigti, kad su lizingo rizika ir jos valdymo problemomis susiduria abi šalys – tiek jo davėjas, tiek ir gavėjas. Lizingo bendrovė, nusprendusi suteikti lizingo paslaugą, prisiima tam tikrą riziką. Siekiant išvengti nuostolių atsiradimo arba bent kiek juos sumažinti, būtina tinkamai lizingo riziką valdyti. Tinkama lizingo rizikos stebėjimo ir vertinimo sistema yra svarbi sėkmingo lizingo rizikos valdymo sąlyga. Atlikta mokslinė analizė parodė, kad verslo įmonės taip pat susiduria su tam tikromis lizingavimo problemomis, tokiomis kaip lizingo nepasiekiamumas, kuris būdingas ekonomiškai silpniau išsivysčiusioms šalims; aukšta palūkanų norma; didelis pradinis įnašas finansavimui gauti; keblios teisinės procedūros; verslo įmonių nenoras grąžinti kreditą; neefektyvus gauto kredito panaudojimas. Tačiau vienas iš pagrindinių veiksnių, lemiančių, kad verslo įmonės susiduria su lizingavimo problemomis, yra ne itin palanki šalies ekonominė būklė.

1.4. Lizingo rizikos vertinimas ir valdymas

Rizikos vertinimo ir valdymo problema yra ypač svarbi Lietuvai, nes joje įgyvendinamų verslo projektų rizikingumas yra daug didesnis negu panašių projektų, kurie įgyvendinami labiau išsivysčiusiose šalyse. Ne išimtis ir šiame darbe nagrinėjama lizingo rizika, kuri gali būti vertinama pasinaudojant bendraisiais verslo įmonėms skirtais vertinimo ir valdymo metodais. Be abejo ne visi jie yra pritaikomi konkrečiai lizingo rizikai vertinti, tačiau jie gali padėti suformuoti tyrimo metodiką praktinėje dalyje planuojamai verslo įmonės lizingo rizikai tirti.

Lizingo, kaip ir bet kurio kito objekto, rizikos analizės tikslas – pateikti potencialiems projekto partneriams būtinus duomenis, pagal kuriuos priimami sprendimai ar tikslinga dalyvauti projekte ir parenkami metodai, apsaugantys nuo galimų finansinių nuostolių (Rutkauskas, 2006).

Atliekant lizingo rizikos analizę taikomi šie pagrindiniai kriterijai, kuriuos pateikė amerikiečių ekspertas B. Berlimeras (cit. Iš Bartkus, Piktys, 2009):

1. Rizikos nuostoliai nebūtinai priklauso vienas nuo kito;
2. Vienos krypties „rizikos portfelio“ nuostoliai nebūtinai didina kitų rizikos nuostolių atsiradimo tikimybę;
3. Maksimalūs galimi nuostoliai neturi būti didesni už subjekto finansines galimybes.

Išskiriamos dvi viena kitą papildančios rizikos analizės rūšys:

Kokybinė rizikos analizė. Jos pagrindinis tikslas – nustatyti rizikos veiksnius pagal projekto etapus ar darbus, kuriuos vykdant iškyla rizikos pavojus arba nustatyti potencialias rizikos sritis ir tuo pačiu identifikuoti visas galimas rizikos rūšis.

Kiekybinė rizikos analizė – tai įvairių rizikos sričių įvertinimas skaičiais. Visi projekto dalyviai suinteresuoti ir nori išvengti projekto nesėkmių. Kai situacija nestabili, greitai keičiasi, projekto dalyviai privalo įvertinti visas galimas pasekmes dėl savo konkurentų veiksmų arba dėl rinkos situacijų pasikeitimų (Bartkus, Piktys, 2009).

Mokslinėje literatūroje pateikiama labai įvairių rizikos analizės metodų. Beveik visi jie remiasi tikimybių teorija ir įmonės ūkinės finansinės veiklos analize. Vienas iš svarbesnių kiekybinės rizikos analizės elementų – parinkti tinkamą rizikos analizės metodą, kuriuo galima kuo tiksliau įvertinti riziką.

Daugelis lietuvių autorių išskiria šiuos labiausiai paplitusius kiekybinės analizės metodus, kurie gali būti pritaikomi lizingo rizikos vertinimo atveju, nors dauguma yra skirti vertinti banko paskolų riziką. Lizingui vertinti galimi šie: 1) statistinis; 2) ekspertinis; 3) analogijų.

2. LIZINGO RIZIKA IR JOS VALDYMO ANALIZĖ UAB „HOPTRANSA“ ATVEJU

2.1 UAB „Hoptransa“ charakteristika

UAB „Hoptransa“ įregistruota 2000 m. liepos mėn. 10 d., vadovaujantis Lietuvos Respublikos akcinių bendrovių įstatymo nustatyta tvarka. Įmonės registro duomenų tvarkytojas yra VĮ „Registrų centras“. UAB „Hoptransa“ yra įsikūrusi Kauno rajone, Ramučių kaime. Įmonė yra specializuota multimodalinių pervežimų ir logistikos paslaugų teikėja, veikianti tarptautinėje arenoje. Per daugiau nei 10 savo veiklos metų kompanija ilgainiui surado savo nišą bei įgijo tarptautinį pripažinimą logistikos sektoriuje.

Įmonės įstatinis kapitalas – 289600 EUR – yra pilnai suformuotas ir padalytas į 10 000 (dešimt tūkstančių) materialiujų paprastųjų vardinių akcijų, kurių kiekvienos nominali vertė yra 28,96 EUR.

UAB „Hoptransa“ pagrindinė veikla - tarptautinis krovinių vežimas keliais, krovinių ekspedijavimas. Krovinių pervežimo paslaugos daugiausiai suteikiamos ES, dalis paslaugų atliekamos NVS šalims.

Kaip ir kiekviena įmonė, taip ir UAB „Hoptransa“ patiria tam tikras veiklos rizikas. Pagrindinės įmonės veiklos rizikas sudaro besikeičianti, nestabili rinkos situacija NVS šalyse - Rusijoje, Ukrainoje. Tam, kad išvengtų šios rizikos, įmonė vis labiau plečia veiklą ES ir mažina veiklą NVS.

2015 metais iš pagrindinės veiklos - Krovinių transportavimo keliais - įmonė uždirbo 1 853 976 EUR Bendrojo pelno, ir uždirbo tipinės veiklos pelną, lygų 410 126 EUR, kai, palyginimui, tuo pačiu laikotarpiu pernai, tipinės veiklos rezultatas buvo neigiamas, įmonė uždirbo 239 475 EUR nuostolio. Įmonė taip pat užsiima ir kitokia veikla iš kurios taip pat gauna pajamas. Įmonė pajamas gauna iš ekspedicinės veiklos, servizo bei ilgalaikio turto pardavimo. 2015 metais įmonė pardavė dalį savo vilkikų, ko pasekoje uždirbo 808 323 EUR ilgalaikio turto pardavimo pelno, serviso pajamos sudarė 171 982 EUR. Serviso padalinio pajamos 2014 metais sudarė 70 280 Eur (palyginimui, 2014 parduoti vilkikai uždirbo 404 058 EUR pelno). Įmonės veikloje naudojami vilkikai atnaujinami - 2015 metais buvo įsigyta 100 naujų vilkikų, parkas atnaujintas apie 60 vilkikų.

Įmonė taip pat užsiima ir finansine bei investicine veikla (paskolos, dividendai ir kita) 2015 metais Finansinės veiklos pajamos sudarė 1390 EUR. (beveik visas pajamas sudarė gautos palūkanos už suteiktas paskolas). Tačiau įmonė ne tik gauna pajamas, bet taip pat patiria ir finansinės ir investicinės veiklos sąnaudas, kurios 2015 metais sudarė 251 228 EUR (palūkanų sąnaudos 212704 EUR susidarė už lizingu įsigytus vilkikus, palūkanas, priskaičiuotas už paskolas, faktoringo palūkanos).

UAB „Hoptransa“ 2015 metų pabaigoje dirbo 429 darbuotojai, metų pradžioje - 327 darbuotojai. Darbuotojų pasikeitimą įtakojo įmonės veiklos plėtra - nupirkto naujos transporto priemonės - nauji vairuotojai ir papildomas aptarnaujantis personalas - vadybininkai bei apskaitos darbuotojai.

Įmonė turi 100 % nuo jos priklausančią dukterinę įmonę Estijoje - OU Hoptrans Leasing. Visa šios įmonės apskaitos bei veiklos politika yra tvarkoma pagal tokius pat reikalavimus, kaip ir UAB „Hoptransa“.

2016 metais vilkikų įsigijimą numato dukterinė bendrovė Estijoje OU Hoptrans Leasing ir jas išnuomoti UAB „Hoptransa“. To pasekoje, pavyks sutaupyti apyvartinių lėšų vilkikų įsigijimui. Dukterinė įmonė numato per metus įsigyti 100 naujų transporto priemonių, kurios 50 procentų padidintų automobilių parką, o kitos 50 procentų - atnaujintų. Visus naujus vilkikus numatoma eksploatuoti ES - taip sumažinant rizikas bei padidinant pervežimus. Per 2016 metus pardavimo, transportavimo veiklos pajamas įmonė numato padidinti apie 15 procentų.

Įmonės finansinės ataskaitos yra parengtos vadovaujantis verslo apskaitos standartais.

Bendrovėje apskaita tvarkoma naudojant „Būtent“ apskaitos sistemą. BŪTENT pritaikyta akcinių bendrovių, uždarųjų akcinių bendrovių, individualiųjų įmonių, viešųjų įstaigų ir ūkinių bendrijų, apskaitai tvarkyti. Ji patogi naudoti, nes yra galimas didelis ataskaitų pasirinkimas (650 įvairių spausdinamų ataskaitų), nėra duomenų dubliavimo, aukšto lygio paieškos sistema, lanksti kelių lygių slaptažodžių sistema, ribojanti atskirų vartotojų darbo sistemoje funkcionalumą, duomenys į registrus patenka iš pirminių dokumentų registravimo.

2.2 Lizingo sutarčių liginamoji analizė

UAB „Hoptransa“ yra sudariusi lizingo sutartis su dviem lizingo tiekėjais, tai yra AB SEB banko lizingu ir Nordea banko lizingu. Pasirašydama sutartis įmonė sutinka su toje sutartyje esančiomis sąlygomis ir privalo jas vykdyti. Taigi, norėdami išsiaiškinti, kuris lizingo tiekėjas yra palankesnis UAB „Hoptransa“, autorė išanalizavo įmonės sutartis su abiem lizingo tiekėjais ir

sudarė šių sutarčių privalumus ir trūkumus UAB „Hoptransa“ atžvilgiu, kurie yra pateikti lentelėje žemiau.

2 lentelė

NORDEA banko lizingo privalumai ir trūkumai UAB „Hoptransa“ atžvilgiu

(Šaltinis: sudarytas darbo autorės pagal įmonės pateiktas lizingo sutartis)

NORDEA banko lizingas	
<i>Privalumai</i>	<i>Trūkumai</i>
1. Lizingo gavėjas pasirenka lizingo objektą bei jo pardavėją.	1. Lizingo davėjas neprisiima jokios atsakomybės, jei pardavėjas pristato nekokybišką prekę ar nesilaiko pirkimo-pardavimo sutartyje nustatytų terminų. Lizingo gavėjas vis tiek turi sumokėti administracinius mokesčius.
2. Lizingo gavėjas turi teisę be jokių apribojimų disponuoti produkcija ir pajamomis, gautomis naudojant lizingo objektą.	2. Lizingo gavėjui nesumokėjus bent vienos grafike nurodytos įmokos, lizingo davėjas turi teisę tą įmoką nuskaičiuoti nuo bet kurios kitos lizingo gavėjo banko sąskaitos ar kredito kortelės, be jokio papildomų lizingo gavėjo sutikimo.
3. Lizingo gavėjas turi teisę net nedalyvaudamas pirkimo-pardavimo sutarties pasirašymo metu teikti pageidavimus dėl lizingo objekto, kurie būtų pagrįsti ir priimtini lizingo davėjui ir pardavėjui.	3. Lizingo gavėjas negali rinktis draudimo kompanijos. Jis privalo apdrausti lizingo objektą su viena iš lizingo davėjo parinktų draudimo kompanijų. Daikto sugadinimo atveju taip, kad nebėra prasmės jo remontuoti ir draudimo sumos neužtenka padengti lizingo davėjo patirtiems nuostoliams, lizingo gavėjas įsipareigoja padengti nuostolius per 3 dienas nuo raštiško pranešimo gavimo dienos iš lizingo davėjo.

4. Lizingo davėjas sutarties galiojimo metu perleidžia lizingo gavėjui teisę į daikto garantinį aptarnavimą, taip pat teisę tiesiogiai reikšti pretenzijas pardavėjui dėl daikto defektų ir trūkumų.	
5. Tiek lizingo gavėjas, tiek lizingo davėjas turi teisę nutraukti lizingo sutartį nepasibaigus jos galiojimo laikui, jei viena iš pusių nesilaiko sutartyje nurodytų sąlygų. Taip pat lizingo gavėjas turi teisę nutraukti sutartį, jei pardavėjas negali įvykdyti daikto pirkimo-pardavimo sutarties sąlygų. Lizingo davėjas privalo grąžinti visas lizingo gavėjo padarytas įmokas, išskyrus, administracinį mokestį.	

Apibendrinant galime teigti, kad įmonės atžvilgiu ilgalaikio turto, įsigyto lizingo būdu su Nordea banko lizingu, turi daugiau privalumų nei trūkumų. Kadangi įmonė pati gali rinktis lizingo objektą bei pardavėją, taip pat įmonė turi teisę teikti savo pageidavimus pirkimo-pardavimo sutarties pasirašymo metu, nors įmonė ir prisiima visą atsakomybę už lizingo objekto priežiūrą ir atsako už bet kokių nuostolių apmokėjimą. Tačiau įmonė taip pat įgyja teises besąlygiškai disponuoti produkcija ir pajamomis gautomis naudojant lizingo objektą, o atsižvelgiant į UAB „Hoptransa“ veiklą, tai yra be galo svarbi sutarties dalis, kadangi pagrindinės įmonės pajamos ir yra gaunamos naudojantis lizingo objektu.

Tačiau, norint įvertinti ar Nordea banko lizingo siūlomos sutarties sąlygos yra geriausias variantas renkantis lizingą, būtina įvertinti ir kitų lizingo tiekėjų sutarčių ypatumus. Taigi, autorė žemiau lentelėje pateikė SEB banko lizingo sutarties privalumus ir trūkumus UAB „Hoptransa“ atžvilgiu. Kadangi įmonė turi sudarius lizingo sutartis dėl ilgalaikio turto su abiem lizingo tiekėjais, vėliau bus galima palyginti ir pateikti, kurios sutarties sąlygos yra labiau palankios UAB „Hoptransai“.

SEB banko lizingo privalumai ir trūkumai UAB „Hoptransa“ atžvilgiu

(Šaltinis: sudarytas darbo autorės pagal įmonės pateiktas lizingo sutartis)

SEB banko lizingas	
<i>Privalumai</i>	<i>Trūkumai</i>
1. Lizingo objektą renkasi lizingo gavėjas. Lizingo davėjas nesikiša ir niekaip neįtakoja lizingo gavėjo pasirinkimo.	1. Bankas gali keisti lizingo palūkanų sumą, jei yra tam tikri sutartyje numatyti finansų rinkos veiksnių sutrikimai.
2. Pasirašius pirkimo-pardavimo sutartį, lizingo gavėjas perima visas lizingo davėjui pirkimo-pardavimo sutartyje nustatytas pareigas, išskyrus pareigą sumokėti už lizingo objektą.	2. Lizingo gavėjas privalo gauti lizingo davėjo raštišką sutikimą lizingo sutarties galiojimo metu skolintis, investuoti, skolinti ar kitaip keisti turimas lėšas.
3. Lizingo gavėjas turi teisę atsisakyti lizingo objekto, pastebėjęs turto defektus, kurie trukdo normaliai naudotis turtu, tačiau apie tai nedelsiant turi pranešti lizingo davėjui.	3. Lizingo gavėjas privalo apdrausti lizingo objektą su viena iš lizingo davėjo paskirtų draudimo kompanijų. Lizingo gavėjas taip pat atsako už bet kokius nuostolių padengimus, jei draudimo kompanijos sumos neužtenka padengti lizingo įmokoms.
4. Naudojant lizingo objektą, visa juo pagaminta produkcija ir už paslaugas gautas pelnas yra lizingo gavėjo nuosavybė.	4. Lizingo davėjas turi teisę pareikalauti lizingo gavėjo anksčiau sumokėti visas lizingo grafike esančias įmokas.
5. Lizingo gavėjas gali išsipirkti lizingo objektą nesibaigus galiojti lizingo sutarčiai.	
6. Lizingo davėjas prieš nutraukdamas lizingo sutartį suteikia 14 dienų terminą arba kitą jam priimtą laiko tarpą, pašalinti visus lizingo sutarties pažeidimus ir pratęsti sutartį, be nutraukimo.	

7. Baudos ir delspinigiai galioja abiejų šalių atžvilgiu: tiek lizingo gavėjo, tiek lizingo davėjo atžvilgiu. Nesilaikant sutartyje numatytų sąlygų, šalis jas pažeidus turi sumokėti baudą kitai šaliai už sąlygų nesilaikymą.	
--	--

Išanalizavus SEB banko lizingo sutartį su UAB „Hoptransa“ galima teigti, kad lizingo sutartis yra gana palanki įmonės atžvilgiu. Įmonė pati renkasi lizingo objektą, turi teisę nutraukti lizingo sutartį, jei tam yra svari priežastis. Įmonė taip pat įgyja visas teises atstovauti lizingo davėją, šiuo atveju SEB banką, bet kokiu su pirkimo-pardavimo sutartimi susijusiu klausimu, taip pat tiesiogiai kreiptis į pardavėją dėl bet kokių neatitikimų. SEB banko lizingas taip pat prisiima visą atsakomybę už savo pareigų atlikimą ir net įtraukė dalį į sutartį, kurios yra galimos baudos banko atžvilgiu, kas yra labai svarbu, kadangi taip įmonė gali būti tikra, dėl lizingo tiekėjo stabilumo. Sutartyje taip pat yra numatoma lizingo išpirkimas anksčiau laiko, kas leidžia įmonei pasinaudoti, jau anksčiau minėta, turto atpirkimo sutartimi.

Taigi, išanalizavus abiejų lizingo tiekėjų sutarčių ypatumus, galima teigti, kad tiek vienas, tiek kitas bankas turi labai panašius reikalavimus klientui bei atsakomybę už lizingo sutartį. Nei vienas iš lizingo tiekėjų nevaržo įmonės dėl lizingo objekto pasirinkimo. Tačiau, autorės nuomone, SEB banko lizingas turi daugiau privalumų nei Nordea banko lizingas, kadangi SEB bankas numato baudas ne tik lizingo gavėjui, bet ir sau už sutarties sąlygų nesilaikymą, ko nėra numatyta Nordea banko lizingo sutartyje. Taip pat SEB banko lizingo sutartyje yra numatoma, kad pasirašius pirkimo-pardavimo sutartį su pardavėju, lizingo gavėjas įgauna visas bankui priklausomas pareigas, nustatytas pagal pirkimo-pardavimo sutartį, taip leidžiant įmonei tiesiogiai spręsti visas iškilusias problemas tiesiai su pardavėju, o ne tarpininkaujant bankui. Nordea banko lizingas numato, kad lizingo gavėjas turi teisę kreiptis tiesiogiai į pardavėją tik dėl esamų lizingo objekto defektų ir trūkumų, tačiau bet kokias kitas iškilusias problemas įmonė turėtų spręsti tarpininkaujant bankui, kas gali pailginti problemos sprendimo laiką.

Tačiau įvertinti, kurio banko sutarties sąlygos yra palankesnės įmonei neužtenka išanalizuoti sutarčių sąlygų, bet būtina palyginti ir lizingo mokėjimo grafikus parengtus banko, bei įvertinti palūkanų procentus. Taigi, žemiau darbo autorė pateikia abiejų lizingo davėjo skirtingų lizingo objektų lizingo mokėjimo grafikų ir mokamų palūkanų palyginimus, kuriuos šiuo metu moka UAB „Hoptransa“ abiem lizingo tiekėjams.

Banko sutarčių palyginimas pagal ūkio objektą

(Šaltinis: sudarytas darbo autorės pagal įmonės pateiktas lizingo sutartis)

Bankas Ūkinio objekto pavadinimas	SEB	NORDEA
Sutarties terminas	36 mėn.	36 mėn.
Pradinės įmokos dydis	10%	10%
Administravimo mokestis	129.23	842.16
Metinės palūkanos	1,928%	1.43%

Taip pat būtina įvertinti kiekvieno banko lankstumą įmonės atžvilgiu. Pasak įmonės finansų direktorės, SEB bankas sutinka su daugeliu įmonės siūlymų, keičiant lizingo sutartis. Vienas iš tokių pavyzdžių yra tai, kad SEB bankas sutinka su įmonės būdais rizikos rodikliams nustatyti ir leidžia įmonei rinktis grafiko tipus. Taip pat su SEB banku įmonė yra besideranti ir dėl Euribor trukmės, kuri yra 3 mėn. Bankas su tokiu terminu sutiko dėl ilgalaikio bendradarbiavimo su įmone. Tačiau nei SEB bankas, nei Nordea bankas nesutinka su įmonės siūlymu neįskaiciuoti 100% turto į finansines ataskaitas, nors įmonė ir turi visas atpirkimo sutartis su gamykla.

Taigi, išnagrinėjus abiejų bankų sutartis galima teigti, kad SEB banko lizingo sutartis yra labiau palanki nei Nordea banko lizingo sutartis. Tokius sutarčių privalumus bei trūkumus galėjo įtakoti ir bendradarbiavimo laiko veiksniai. Kadangi su Nordea banko lizingu įmonė bendradarbiauja dar visai neilgą laiką, tai sudaro mažiau sutarčių nei su SEB banko lizingu.

2.3 Lizingo būdu įsigyto ilgalaikio turto rizikos analizė 2013-2015 m. Lizingo objekto atsipirkimo laikas

Autorius G. Kalčinskas (2015) teigia, kad beveik kiekvienos įmonės sėkmingai veiklai reikalingos tam tikros sąlygos, įskaitant ir materialines. Šios sąlygos kiekvienoje įmonėje vis kitokios ir darosi vis įvairesnės, stengiantis atitikti didėjančius rinkos reikalavimus. Todėl beveik

kiekvienoje įmonėje reikšmingą vaidmenį vaidina ilgalaikis turtas - programinė įranga, pastatai, mašinos, specialūs įrenginiai, be kurių dažniausiai apskritai neįmanoma sėkminga kokia nors veikla.

To ne išimtis ir įmonė UAB „Hoptransa“, kadangi įmonė užsiima kelių transporto paslaugomis, ilgalaikis turtas yra būtinas sėkmingai įmonės veiklai bei jos plėtrai. Šios įmonės pagrindinis pajamų šaltinis yra vilkikai, kurie pagal įmonės nuostatus yra priskiriami ilgalaikiam turtui. Įmonė visus vilkikus įsigyja lizingo būdu, kadangi atsižvelgus į visus lizingo privalumus ir trūkumus bei įmonės paslaugų sritį ir paklausą tai yra vienas iš geriausių investavimo būdų į ilgalaikį turtą.

Šiuo metu įmonė yra sudariusi 17 lizingo sutarčių su 2 lizingo tiekėjais dėl ilgalaikio turto įsigijimo. Visų sutarčių trukmė yra nuo 3 iki 5 metų. Įmonė lizingo tiekėjais yra pasirinkusi AB SEB banko lizingą, su kuriuo ir yra sudaryta didžioji dalis lizingo sutarčių ir Nordea banko lizingą, su kuriuo šiuo metu įmonė turi 2 galiojančias lizingo sutartis ir 2015 metais baigė mokėti 3 lizingo sutartis. Pagal 2015 metais atliktos lizingo inventorizacijos (1 priedas) 2016 m. bus baigta išmokėti keturios lizingo sutartys, kurios sumažins įmonės įsiskolinimus ir padidins turimą turtą.

Kadangi įmonėje lizingo būdu įsigyto turto yra labai daug, žemiau autorė pateikia ilgalaikio turto, įsigyto lizingo būdu, pasikeitimas 2012 m. – 2016 m.

5 lentelė

Ilgalaikio turto (transporto priemonių) įsigyto lizingo būdu įsigijimo savikaina nuo 2012 m. iki 2016 m.

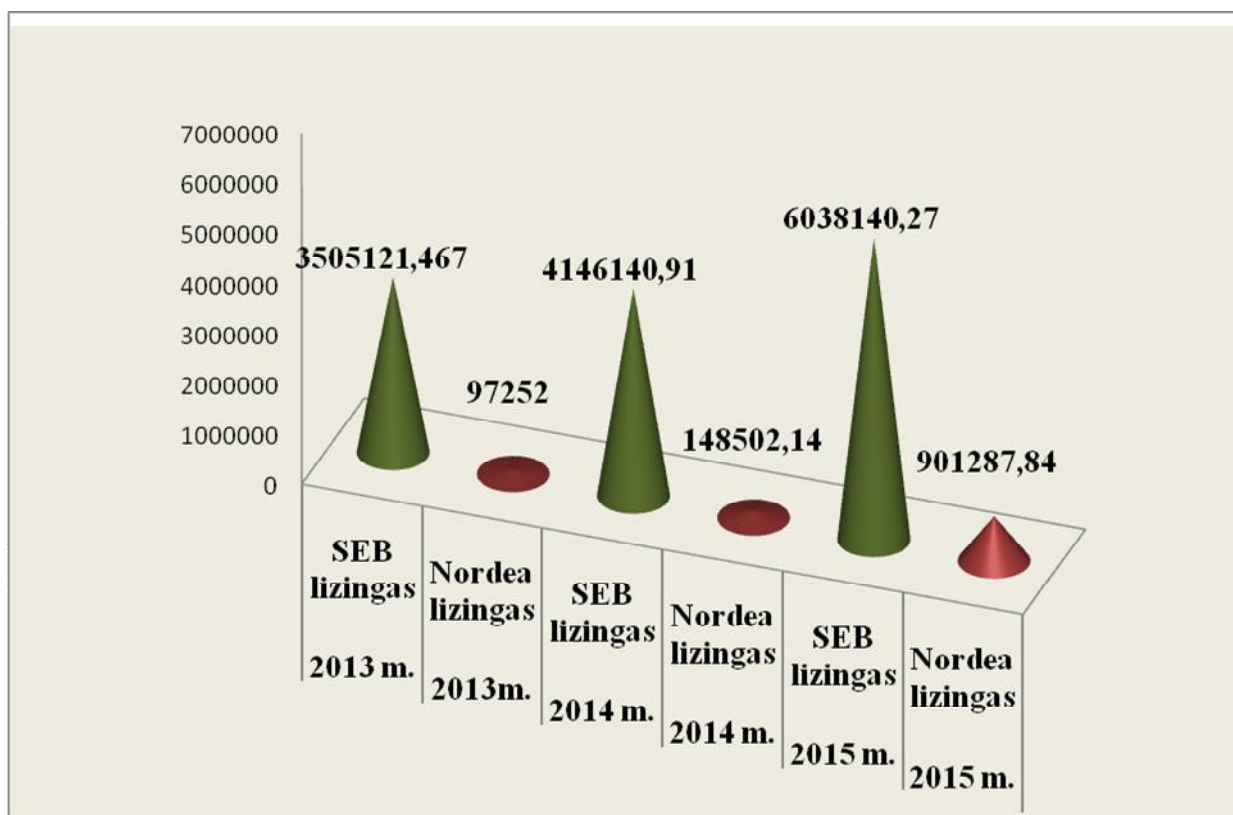
(Šaltinis: sudarytas darbo autorės pagal įmonės pateiktus finansinius duomenis)

Metai	Ilgalaikio turto įsigyto lizingo būdu vnt.	Ilgalaikio turto įsigyto lizingo būdu savikainos bendra suma eurais
2012 m.	67	995900.00
2013 m.	60	3900160.50
2014 m.	61	3911628.23
2015 m.	90	6603122.00
Viso:	331	15410810,73

Iš pateiktos lentelės galime pastebėti, kad ilgalaikio turto, įsigyto lizingo būdu, išaugimas buvo 2015 m. Nuo 2014 m. iki 2015 m. ilgalaikio turo, įsigyto lizingo būdu, padaugėjo net 29 vnt. Tai reiškia, kad 2015 m. įmonė įsigijo 29 naujus vilkikus ir puspriekabes. Taip pat

galime pastebėti ir žymų ilgalaikio turto, įsigyto lizingo būdu, kainos pasikeitimą. 2015 m. už 90 vnt. Ilgalaikio turto buvo sumokėta 6603122 Eur., o 2014 m. 3911628,23 Eur., tai yra 2691493,77 Eur., buvo sumokėta daugiau 2015 m. nei 2014 m. Palyginus kokia yra savikaina vienam vienetai galime pastebėti, kad vieneto savikaina 2015 m. buvo 73368,02 Eur., tačiau 2014 m. vieneto savikaina buvo tik 64125,09 Eur. Tai lėmė brangesnių transporto priemonių pasirinkimas ir rinkos kainų augimas.

Kadangi iš pateiktos lentelės aiškiai matyti, kad lizingo objektų skaičius išaugo, kaip ir vieno lizingo objekto savikaina, būtina apžvelgti ir paanalizuoti ar taip augo ir ilgalaikių lizingo įmokų skaičius.

3 pav. Ilgalaikių lizingo įmokų pokytis pagal lizingo tiekėją 2013 - 2015 m. (Šaltinis: sudarytas darbo autorės pagal įmonės pateiktus finansinius duomenis)

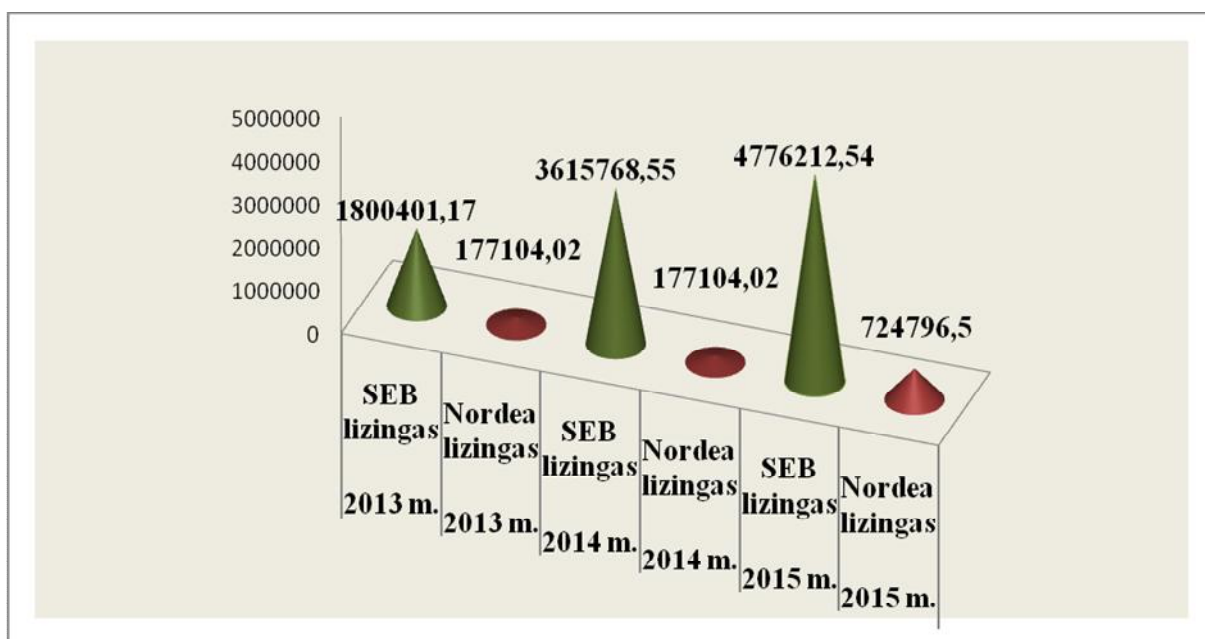
Iš pateikto grafiko galima pastebėti, kad ilgalaikio turto lizingo įmokos palaipsniui didėjo, tai lėmė įmonės plėtra. Kadangi įmonės plėtrai yra reikalingi nauji vilkikai, o geriausias būdas įsigyti naujų vilkikų yra lizingo būdu taip sutaupant veiklos pajamas, todėl įmonėje ilgalaikio turto, įsigyto lizingo būdu, nuo 2013 metų iki 2015 metų padidėjo 24%. Tai yra dvigubai tiek, kiek buvo 2013 metų. Didžiausias ilgalaikių lizingo įmokų augimas buvo 2015 metais. Kadangi nuo 2013 m. iki 2014 m. lizingo įmokų padaugėjo tik 4 %, o nuo 2014 m. iki 2015m. jos dar išaugo

20%. Įmonės vadovo teigimu, toks ilgalaikių lizingo skolų augimas buvo planuotas ir gerai pasvertas.

Taip pat galime pastebėti, kad įmonės pasirinkimas dėl lizingo tiekėjų mažai keitėsi, tik 2015 m. įmonėje padidėjo ilgalaikių lizingo įmokų Nordea banko lizingui, o 2013 m. ir 2014 m. nesikeitė. Tačiau žymiai išaugo ilgalaikių lizingo įmokų SEB banko lizingui, kadangi su juo buvo sudaryta daug naujų lizingo sutarčių. Tai lėmė palankesnės lizingo sutarčių sąlygos, kurias įmonė gavo iš SEB banko lizingo.

Kadangi nuo 2013 m. iki 2015 m. įmonėje augo ne tik ilgalaikės skolos, bet ir darbuotojų skaičius, bei uždirbamų pajamų suma. Įmonės finansų direktorės teigimu, prieš imant bet kokį ilgalaikį turtą lizingo būdu, visų pirma yra išanalizuojama įmonės finansinė padėtis, kurios pagrindiniai kriterijai, lizingo atžvilgiu, yra KPI (K performance indikator) išvertus iš anglų kalbos, tai būtų pagrindiniai veiklos rodikliai.

Tačiau, reikia nepamiršti trumpalaikių finansinių skolų, kadangi jos daro vieną iš didžiausių poveikių įmonės likvidumo koeficiento skaičiavimui. Kadangi ilgalaikių lizingo įmokų suma auga, tai būtų normalu, kad ir trumpalaikių lizingo įmokų suma taip pat augtų.

4 pav. Trumpalaikių lizingo įmokų, pagal lizingo tiekėją, pokytis 2013 m. - 2015 m.

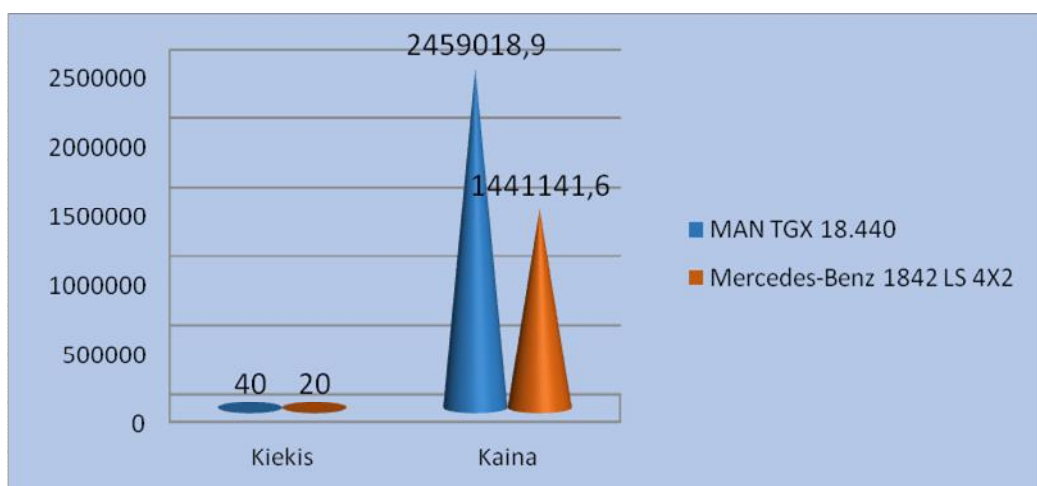
(Šaltinis: sudarytas darbo autorės pagal įmonės pateiktus finansinius duomenis)

Taigi, iš aukščiau pateiktos lentelės galime pastebėti, kad trumpalaikių lizingo įmokų ir ilgalaikių lizingo įmokų augimas yra nuoseklus, ko ir buvo galima tikėtis. Kadangi kiekvienais metais iškeliant ilgalaikių lizingo skolų dalį į trumpalaikes lizingo įmokų skolas įmokų dydis

nepasikeičia, o tik išsikelia. Todėl, galime pastebėti, kad 2013 m. trumpalaikės lizingo įmokos sudarė tik 18%, o 2014 m. jos sudarė jau 34 %, ir 2015 m. trumpalaikės lizingo įmokos išaugo iki 48%. Tokį pat augimą pastebėjome ir su ilgalaikėmis lizingo įmokomis. Kadangi įmonė kiekvienais metais įsigydavo vis naujų transporto priemonių lizingo būdu, tai padidino tiek ilgalaikes, tiek trumpalaikes lizingo įmokas.

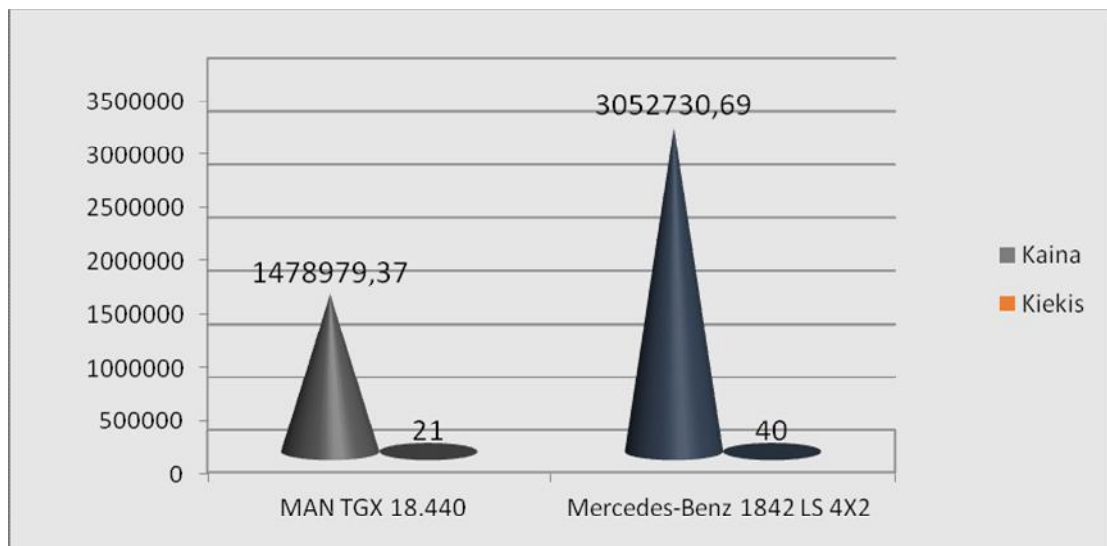
Taigi, apibendrinant galime teigti, kad įmonė daugiausiai ilgalaikio turto lizingo būdu įsigijo 2015 metais, net 90 naujų vilkikų ir puspriekabių, kas padidino įmonės ilgalaikius įsiskolinimus lizingo kompanijoms. Tačiau, lizingo tiekėjų įmonė nekeitė. Daugiausia sutarčių buvo pasirašyta su SEB banko lizingu. Tokia tendencija išliko visais metais.

Kadangi pagrindinė įmonės veikla yra transportavimas, todėl ir visas ilgalaikis turtas įsigytas lizingo būdu taip pat yra transporto priemonės. Todėl žemiau yra pateikiama, kokio tipo transporto priemonių ir už kokią sumą įmonė įsigijo ir kaip keitėsi įmonės pasirinkimas ir ar tam turėjo įtakos transporto priemonių kainų skirtumas.

5 pav. **Vilkikų ir puspriekabių įsigijimo savikaina ir kiekis 2013 m.** (Šaltinis: sudarytas darbo autorės pagal įmonės pateiktus finansinius duomenis)

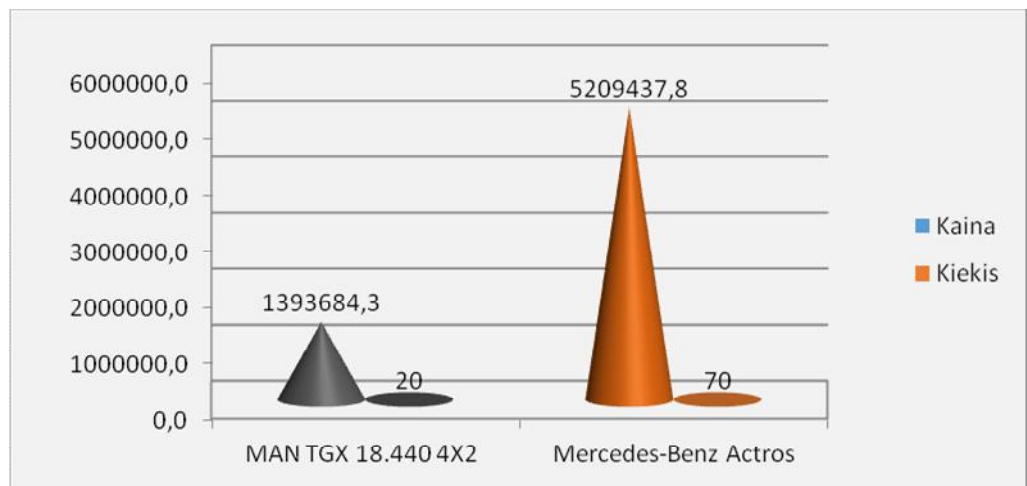
Iš pateikto grafiko galime pastebėti, kad UAB „Hoptransa“ 2013 m. įsigijo tik dviejų tipų vilkikus. MAN TGX ir Mercedes-Benz. Bendrai įmonė įsigijo 60 vilkikų, iš kurių 40 MAN TGX vilkikai ir 20 Mercedes-Benz. Mercedes-Benz vilkikų įsigijo per pusę mažiau. Tai lėmė kainų skirtumas, kadangi vieno MAN TGX vilkiko kaina yra 61475,47 Eur., o vieno Mercedes-Benz vilkiko kaina yra 72057,08 Eur., kadangi įmonė įsigijo didelį kiekį vilkikų, todėl 10581.61 Eur. skirtumas tarp kainų padarė įtaką renkantis vilkikus ir sprendžiant, kokio tipo transporto priemonių bus įsigyta.

6 pav. **Vilkikų ir puspriekabių įsigyjimo savikaina ir kiekis 2014 m.** (Šaltinis: sudarytas darbo autorės pagal įmonės pateiktus finansinius duomenis)

Iš grafikų galime pastebėti, kad 2014 metais daugiausia buvo įsigyta Mercedes-Benz tipo transporto priemonių, tačiau, iš grafiko pastebime, kad už MAN TGX 18.440 vidutiniškai buvo sumokėta mažiau nei už Mercedes-Benz tipo autotransportą. Todėl, autorės manymu, 2014 metais įmonei labiau apsimokėjo įsigyti daugiau MAN TGX vilkikų, kadangi už mažesnę sumą galima įsigyti daugiau vilkikų iš kurių būtų galima uždirbti daugiau pajamų. 2014 m. iš viso buvo įsigyta 61 vilkikas iš kurių 40 buvo Mercedes-Benz, kurių bendra vertė 3 052 730,69 Eur., ir 21 MAN TGX vilkikas, kurių bendra vertė 1 478 979,37 Eur. Taigi, vieno MAN TGX vilkiko savikaina atitiko 70 427,59 Eur, o Mercedes-Benz vilkiko savikaina atitiko 76 318,27 Eur.

2014 m. įmonė įsigijo 1 vilkiku daugiau nei 2013 m. tačiau, transporto priemonių tipo santykis pasikeitė. 2013 m. įmonė įsigijo daugiau MAN TGX tipo vilkikų, o 2014 m. daugiau buvo įsigyta Mercedes-Benz tipo vilkikų, nors kainų atžvilgiu, apsimokiau yra įsigyti daugiau MAN TGX vilkikus nei Mercedes-Benz. Nors 2014 m. įsigytų vilkikų savikaina padidėjo, tačiau tai nepaveikė įmonės pasirinkimo įsigyti daugiau transporto priemonių ir taip plėtoti savo verslą.

7 pav. **Vilkikų ir puspriekabių įsigyjimo savikaina ir kiekis 2015 m.** (Šaltinis: sudarytas darbo autorės pagal įmonės pateiktus finansinius duomenis)

Iš grafiko galime pastebėti, kad 2015 m. buvo išlaikyta panaši tendencija vilkikų modelio pasirinkime. Mercedes-Benz modelio vilkikų buvo įsigyta net 50 daugiau nei MAN TGX. 2015 m. iš viso buvo įsigyta 90 vilkikų iš kurių 20 buvo MAN TGX tipo vilkikų už 1393684,3 Eur., kurių įsigyjimo kiekis mažėjo kiekvienais metais, ir 70 Mercedes-Benz tipo vilkikų, kurių bendra kaina 5209437,8 Eur, šių vilkikų įmonė kiekvienais metais įsigydavo vis daugiau, nors kainų skirtumas išliko panašus. Nors vieno MAN TGX vilkiko savikaina 69684,22, o Mercedes-Benz vilkiko savikaina 74420,54 Eur., įmonė nusprendė įsigyti daugiau brangesnio tipo vilkikų, kas lėmė ir ilgalaikių skolų didesnę augimą 2014 m. -2015 m.

Taigi, apibendrinant, per 2013m. - 2015m. įmonė įsigijo 211 vilkikų iš kurių didesnė dalis sudarė brangesnės savikainos vilkikai Mercedes-Benz. Kadangi ilgalaikio turto įsigyto lizingo būdu 2015 m. žymiai padaugėjo, todėl, kaip jau pastebėjome iš grafikų aukščiau, ilgalaikių lizingų skolų šiuo laikotarpiu taip pat padaugėjo. Taip pat išaugo ir trumpalaikės lizingo įmokos.

UAB „Hoptransa“ atsipirkimo laiką lizingo būdu įsigytam turtui skaičiuoja ne nuo visos turto sumos, kadangi, kaip jau minėta anksčiau, įmonė yra sudariusi atpirkimo sutartis su tiekėjais. Daugumoje atpirkimo sutarčių yra nurodyta, kad turtas bus atpirktas po 3 metų, kadangi įmonė yra išanalizavusi autotransporto gyvavimo laiką ir kiek laiko tas turtas neša didžiausias pajamas. Jie taip pat daugelyje sutarčių yra nurodę, kad turto atpirkimo dydis bus 35%, todėl skaičiuojant lizingo objekto atsipirkimo laiką yra naudojamas ne 100 % turto, bet tik 65%.

Kadangi prieš skaičiuojant lizingo objekto atsipirkimo laiką reikia suprasti, kas yra atsipirkimo laikas, autorė žemiau pateikia jo apibrėžimus, kurie buvo paimti iš verslo žinių žodyno puslapio.

Atsipirkimo laikas – Metais išreikštas laikas, per kurį sugrįžta investuotos lėšos, apskaičiuojamas kaip investuotų lėšų sumos ir metinių piniginių įplaukų santykis. Atsipirkimo laikotarpio rodiklis neįvertina projekto pelningumo ir piniginio vieneto vertės pokyčio.

Taigi, norint apskaičiuoti atsipirkimo laiką reikia žinoti, kiek buvo investuota į tam tikrą veiklą ir kokias pajamas planuojama uždirbti. Kadangi įmonės pagrindinė veikla yra transportavimo paslaugos Europoje ir Rusijoje, todėl paskaičiuoti vieno vilkiko atsipirkimo laiką yra sudėtingiau, kadangi tai priklauso nuo labai daug veiksnių. Todėl autorė, atsižvelgdama į papildomus veiksnius, žemiau pateikia paskaičiuotą vieno vilkiko atsipirkimo laiką.

Atsipirkimo laikui buvo paimtas vilkikų įsigijimo kainos 2015 m. vidurkis. Vieno vilkiko vidutiniška kaina buvo 72864,66 Eur., o įmonės analitikų teigimu, tuo metu vienu vilkiku vidutiniškai planuojama nuvažiuoti 130 187,59 km., kur vieno kilometro kaina bus apmokestinta 0,96 Eur. Tai reiškia, kad už vieną nuvažiuotą kilometrą klientas mokės po 0,96 Eur. Taigi, per metus vienas vilkikas vidutiniškai uždirba 124980,08 Eur. pajamų, tačiau reikia nepamiršti, kad iš šių uždirbamų pajamų nebuvo atskaičiuotos patiriamos sąnaudos toms pajamoms uždirbti. Todėl, atsižvelgus į įmonės analitikų nuomonę, bus patiriamos 44044,14 Eur. sąnaudos. Tai reiškia, kad vienas vilkikas įmonei atsipirks jau po 1,6 metų ($72864,66/44044,14=1,6$).

Taigi apžvelgus lizingo objekto atsipirkimo laiką, galime teigti, kad įmonės įsigytas lizingo turtas atsipirks per pakankamai trumpą laiką, kas padės įmonei uždirbti daugiau pajamų. Taip pat galime pastebėti, kad, nors ir įmonės likvidumo rodiklis nėra didelis, bet išnagrinėjus kitus aspektus, lizingo būdu įsigytas įmonės turtas yra vienas iš geriausių plėtimosi būdų.

3.4 Lizingo likvidumo rodiklių analizė 2013-2015 m.

UAB „Hoptransa“, norėdama atitikti visus bankų reikalavimus bei būti tikra dėl savo finansinės padėties ir pajėgumo taip skaičiuoja ir lizingo likvidumo rodiklius. Šį rodiklį galime priskirti prie jau minėtų lizingo rizikos valdymo būdų.

Bendrasis likvidumo rodiklis yra skaičiuojamas labai paprastu būdu. Tai yra: trumpalaikis turtas padalintas iš trumpalaikių įsipareigojimų. Žemiau yra pateikta UAB „Hoptransa“ bendrieji likvidumo rodikliai 2013 -2016 metams.

Bendrasis likvidumo rodiklis 2013 m. – 2015m.

(Šaltinis: sudarytas darbo autorės pagal įmonės pateiktus finansinius duomenis)

2013.01.01 trumpalaikis turtas:	4304542,98
2013.01.01 trumpalaikiai įsipareigojimai:	5879654,77
Likvidumo rodiklis 2013.01.01 :	<u>0.73</u>
2014.01.01 trumpalaikis turtas:	1759381,75
2014.01.01 trumpalaikiai įsipareigojimai:	2123351,77
Likvidumo rodiklis 2014.01.01 :	<u>0.83</u>
2015.01.01 trumpalaikis turtas:	2061676,25
2015.01.01 trumpalaikiai įsipareigojimai:	2213027,98
Likvidumo rodiklis 2015.01.01 :	<u>0.93</u>

Iš 6 lentelės galime pastebėti, kad įmonės bendrasis likvidumo rodiklis visais metais nesiekė net 1, kas leidžia susidaryti nuomonę, kad įmonė gali būti nepajėgi visiems trumpalaikiams įsipareigojimams. Kadangi tai yra tik vienas iš daugelio rodiklių galinčių nustatyti įmonės pajėgumą, todėl prieš darant bet kokias išvadas reikėtų apžvelgti ir kitus įmonėje naudojamus rizikos mažinimo rodiklius. Tačiau išlieka klausimas ar tikrai esamo įmonės turto užtektų padengti įmonės skoloms. Todėl, autorės nuomone, įmonė turėtų peržiūrėti savo turimus finansinius rodiklius ir prieš įsigydamą daugiau turto lizingo būdu, įsigyti daugiau nuosavo turto. Kadangi nuo 2013 m. iki 2015 m. įmonės bendrasis likvidumo rodiklis nesiekė vidutiniško bendrojo likvidumo rodiklio normos, nors jis palaipsniui ir augo artėdamas link vidutinio bendrojo likvidumo rodiklio.

3.5 Lizingo rizikos valdymas ir jos mažinimo būdai

UAB „Hoptransa“, kaip ir bet kokia kita įmonė, prieš priimdama, bet kokius sprendimus dėl finansinių paskolų, pirmiausia, privalo įsivertinti savo pajėgumą, tas finansines skolas išmokėti. Todėl įmonė yra sudariusi sau tam tikrus lizingo rizikos vertinimo kriterijus, kuriuos naudoja vertindama savo galimybes. Kaip jau minėta anksčiau, įmonė naudoja KPI (angl.

K performace indikator) kriterijais nustatyti, koks yra įmonės pajėgumas ir ar gali, ar ne imti daugiau lizingų.

Įmonė yra sudariusi tris pagrindinius KPI kriterijus. Jie yra tokie:

1. Palūkanų modelio pasirinkimas (Skolos padengimo rodikliai);
2. Kapitalo rodiklis;
3. Grynosios finansinės skolos ir EBITDA santykis.

Kadangi, norint, kad pasirinkti kriterijai atspindėtų įmonės pasirinkime, bendrovė yra nusistačiusi šių kriterijų ribos rodiklius, kurie yra šiek tiek aukštesni nei banko reikalaujami, taip UAB „Hoptransa“ gali būti tikra, kad priimti sprendimai bus teisingi ir gerai pasverti. Pirmojo kriterijaus skolos padengimo ribos rodiklis turi būti ne mažesnis nei 1,2, kurį įmonė pasiskaičiuoja po finansinių ataskaitų, kurie yra skaičiuojami kas ketvirtį. Šio rodiklio formulė yra Ebitda padalyta iš ketvirčio lizingo dengimo.

Žemiau pateikiama, kaip skolos atpirkimo rodiklis yra skaičiuojamas UAB „Hoptransa“ ir kokie skolos dengimo rodikliai buvo 2015 metais įmonė ir ar įmonė padarė teisingą sprendimą, lizingo būdu įsigydama 90 naujų transporto priemonių.

7 lentelė

KPI skolos padengimo rodiklis 2015 metais

(Šaltinis: įmonės apskaičiuoti finansiniai rodikliai teikiami bankui)

Skolos padengimo rodiklis	1,81	1,73	1,88	1,80
	2015 IQ	2015 IIQ	2015 IIIQ	2015 IVQ
Mokėtinos palūkanos ir grąžinti kreditai	782 758	811 421	858 252	938 505
EBITDA	1 495 158	1 491 977	1 761 837	1 510 161

Kadangi įmonė turi dukterinę įmonę, Hoptrans leasing, kuri 100% priklauso nuo UAB „Hoptransa“, todėl skaičiuojant visus rodiklius yra skaičiuojama konsoliduota nuosavybė ir konsoliduotas turtas.

Taigi, iš aukščiau pateiktos lentelės galime matyti, kad įmonė įvykdo sau užsibrėžtus kriterijus. Paskaičiavus 2015 skolos padengimo rodiklius, jie yra tarp 1,7 ir 1,9 kas yra 0,5 balais aukščiau nei, kad yra nustatytas įmonės ribos rodiklis. Taigi, pagal šį rodiklį įmonė yra pajėgi ir

galėjo sau leisti lizingo būdu įsigyti 90 naujų vilkikų. Tačiau, norint teigti, kad įmonė turėtų ar ne imti daugiau turto lizingo būdu, reikia įvertinti ir kitus rodiklius.

Antrasis KPI rodiklis, kurį įmonė įsivertina prieš nuspręsdama dėl ilgalaikio turto įsigijimo lizingo būdu yra kapitalo rodiklis. Kaip jau buvo minėta, įmonė turi nusistačiusi ribos rodiklį ir čia. Pagal įmonės nuostatą kapitalo ribinis rodiklis negali būti mažesnis nei 0,3. Žemiau pateikiama jau paskaičiuoti kapitalo rodikliai 2015 metams.

8 lentelė

KPI Kapitalo rodiklis 2015 m.

(Šaltinis: sudarytas darbo autorės pagal įmonės pateiktus finansinius duomenis)

Kapitalo rodiklis	35%	29%	33%	33%
	2015 IQ	2015 IIQ	2015 IIIQ	2015 IVQ
Konsoliduota nuosavybė	7 037 978	7 404 327	8 143 678	8 199 252
Konsoliduotas turtas	20 167 928	25 640 564	24 589 709	25 222 828
Turto perkainojimo rezervas		-		-

Taigi, iš aukščiau pateiktos kapitalo rodiklių lentelės galime matyti, kad įmonė įvykdo ir šio rodiklio užsibrėžtą ribą. Šis rodiklis yra skaičiuojamas pagal įmonės nuosavybę ir turimą turtą. Beveik visi 2015 metams paskaičiuoti ketvirčiai atitinka ir banko įmonei teikiamus reikalavimus. Tik antrame ketvirtyje įmonės kapitalo ribinis rodiklis yra truputį mažesnis nei numatyta. Tačiau, imant bendrą metinį kapitalo rodiklį įmonė atitinka ir įvykdo sau išsikeltus reikalavimus. Todėl, palyginus skolos ir kapitalo KPI rodiklius matome, kad įmonei su lizingo būdu įsigytu turtu problemų nėra ir neturėtų kilti, kadangi abu rodikliai nėra labai priartėję prie ribinio rodiklio.

KPI Grynosios finansinės skolos ir EBITDA santykio rodiklis 2015 m.

Grynosios finansinės skolos ir EBITDA santykis	1,81	2,23	1,69	1,75
	2015 IQ	2015 IIQ	2015 IIIQ	2015 IVQ
Konsoliduotos finansinės skolos laikotarpio pabaigoje	9 551 062	13 699 145	12 214 086	12 757 017
Konsoliduoti grynieji pinigai laikotarpio pabaigoje	121 539	803 160	1 042 761	1 294 443
GFS	9 429 523	12 895 985	11 171 325	11 462 574
EBITDA	1497057	1491977	1965284	1583986

Trečiasis įmonėje naudojamas KPI rodiklis yra GFS (grynosios finansinės skolos) ir Ebitda santykis, kuris negali būti didesnis nei 2,5 karto, kadangi jis parodo, kiek finansinių įsipareigojimų įmonė turi ir jei jis bus daugiau jei nustatyta pačios įmonės tai reikš, kad įmonė turi daugiau finansinių skolų nei turto joms padengti. Iš aukščiau pateiktos lentelės matome, kad įmonės nustatytas GFS ir Ebitda santykis yra nustatytoje normose, kas leidžia suprasti, kad įmonė yra stabilioje situacijoje. Priimdama sprendimą įsigyti 2015 m. 90 naujų vilkikų neperžengė savo galimybių ribos ir yra pajėgi imti daugiau ilgalaikio turto lizingo būdu, jei tai reikalinga verslo plėtrai.

Tačiau, kad visi išvardyti rodikliai būtų skaičiuojami efektyviai, turi sutapti nusidėvėjimo ir lizingo rodikliai, kurie taip pat nustatomi trimis kriterijais. Jie naudojami tam, kad būtų pasirinkti efektyviausi lizingo būdai su mažiausiai rizikos. Šie rodikliai yra tokie:

1. Avanso įmokos dydis;
2. Palūkanų modelio pasirinkimas;
3. Grafiko tipo pasirinkimas.

Pirmasis rodiklis yra vienas iš lengviausiai nustatomų ir jį labai įtakoja banko lizingo sutartis, kurioje dažniausiai yra prašoma įmokėti didesnę pradinę įmoka, kad bankas labiau sumažintų savo riziką. Tačiau, įmonė nuo 2015 metų visose lizingo sutartyse su SEB banku yra

susitarę, kad visi jų avansai bus 10 %, taip įmonei sutaupant veiklos pajamas iki to laiko, kol lizingu paimtas turtas pradės uždirbti pajamas ir galės pats už save išsimokėti.

Antrasis rodiklis yra palūkanų modelio pasirinkimas, kas yra labai svarbu įmonei, kadangi netinkamai parinktos palūkanos gali paveikti įmonės finansinę padėtį. Dažniausia yra taikomi dviejų tipų palūkanų moduliai: FIX(fiksuotos palūkanos) ir FIX plus kintamoji dalis (Euribor).

Įmonės labiausiai yra naudojamas FIX plus kintamoji dalis (Euribor) palūkanų modelis. Kadangi taip įmonė išvengia pastovių aukštų palūkanų. Euribor yra perskaičiuojamas pagal nustatytą laikotarpį, kuris gali būti 3 mėn. 6 mėn. arba 12 mėn. Tačiau, kintant ir perskaičiuojant Euribor fiksuota palūkanų dalis nesikeičia. UAB „Hoptransa“ stengiasi su banku išsiderėti trumpiausią perskaičiavimo laiką 3 mėn., kadangi, kad ir kaip pasikeistų Euribor rodiklis, įmonės mokėjimo laikas yra trumpas, todėl taip yra sumažinama rizika mokėti dideles palūkanas ilgą laiką.

Tačiau iki 2014 metų įmonė buvo sudariusi sutartis ir dėl nekintamų palūkanų, kas įmonei kainavo nemažai pinigų, dėl aukštų palūkanų normų, kurias įmonei teko mokėti netrumpą laiką, per kurį, įmonės finansų direktorės nuomone, įmonė prarado 50000 Eur., kuriuos būtų galėjusi investuoti.

Taip pat įmonės istorijoje yra pasitaikęs IRS (palūkanų normų pasikeitimo sandoris, iš ang. Interest rate swap) sandoris, šis sandoris su banku yra sudaromas tada, kai bankas sutinka užfiksuoti Euribor kitimą, taip kontroliuojant ir mažinant riziką. Įmonė yra pasinaudojusi šiuo sandoriu tik kartą 2015 metais, kai bankas pasiūlė užfiksuoti 0% Euribor, kadangi tuo metu Euribor buvo -0,2%, kas reiškė, kad bankas turėtų mokėti įmonei nuo jos lizingo įmokų einamą palūkanų dalį, kuri buvo pakankamai didelė, kadangi buvo įsigytą daug naujų transporto priemonių lizingo būdu.

Trečiasis rodiklis yra lizingo grafiko pasirinkimas, kuris gali būti dviejų tipų anuitetinis arba linijinis. UAB „Hoptransa“ nuo 2014 metų naudoja tik linijinio tipo grafikais, kadangi tai sumažina įmonės riziką permokėti už turtą, kadangi įmonė yra sudariusi atpirkimo sutartį su tiekėju.

Kadangi pasirinkus analitinio tipo grafiką įmonė įsipareigoja tam tikrą laiką mokėti pastovią sumą neatsižvelgiant į palūkanų svyravimus. Todėl, įmonė dažniausia pasirenka linijinio tipo grafikus.

Kadangi įmonė yra nusistačiusi, kad autotransporto priemonių nusidėvėjimo laikas yra 4 metai, ji sudaro sutartį su tiekėju, dėl turto atpirkimo po 3 metų. Todėl, pasirinkdama linijinį grafiko tipą, įmonė gali susitarti su banku, kad tam tikrą laiką ji mokės tokio dydžio įmokas, o po to

laiko tarpo mokės jau kitokias įmokas, taip įmonė tiksliai gali apsiskaičiuoti kiek reikės sumokėti už turtą, kadangi turto atpirkimo sutartyje yra numatyta, kokią dalį žada atpirkti tiekėjas. Tokio tipo atpirkimo sutartis sumažina įmonės riziką dėl turto gedimų ir net negalėjimo juo visiškai naudotis. Taip pat įmonė atsikrato ir galvos skausmo, kur jau naudotą ir išmokėtą transporto priemonę parduoti, kadangi Lietuvos rinka tokio tipo prekėms nėra labai didelė ir greitai nebeliktų, kam parduoti naudotas transporto priemones. Kadangi didesnės transportavimo įmonės renkasi tokį pat būdą, kaip ir UAB „Hoptransa“ transporto priemones įsigyja lizingo būdu, o mažų įmonių, kurias domintų naudoti vilkikai Lietuvoje yra labai mažai.

IŠVADOS IR REKOMENDACIJOS

1. Apžvelgus mokslinę literatūrą nustatyta, kad lizingą sudaro dvi rūšys: finansinis lizingas ir veiklos lizingas. Lizingo privalumais yra laikomos tokios savybės kaip jo patogumas, lankstumas, taikomos mokesčių lengvatos, teigiama įtaka šalies ekonomikai, nereikia papildomo užstato, galimybė naudotis turtu dar nesumokėjus visos jos kainos, veiksmingas būdas išplėtoti įmonės veiklą, trumpalaikės nuomos poreikis ir pan.
2. Atlikus UAB „Hoptransa“ charakteristiką galime teigti, kad įmonės pagrindinė veikla - tarptautinis krovinių vežimas keliais, krovinių ekspedijavimas. Krovinių pervežimo paslaugos daugiausiai suteikiamos ES, dalis paslaugų atliekamos NVS šalims.
3. Apskaičiavus įmonėje turimo lizingo būdu įsigyto turto atsipirkimo laiką bei likvidumo rodiklius 2013m. – 2015m. buvo pastebėta: ilgalaikis turtas įsigytas lizingo būdu vidutiniškai įmonei atsiperka per 1,6 metų. Tačiau toks laikas buvo paskaičiuotas naudojantis analitikų skyriaus pateiktais preliminariais duomenimis. Taip pat įmonės likvidumo rodiklis yra mažesnis nei vidutiniškas bendrojo likvidumo rodiklis, kuris yra lygus 1. Todėl tai leidžia suprasti, kad įmonė turi daugiau trumpalaikių įsipareigojimų nei trumpalaikio turto.
4. Atlikus UAB „Hoptransa“ ilgalaikio turto įsigyto lizingo būdu analizę, buvo pateikti tokie rezultatai: daugiausia turto įsigyto lizingo būdu yra transporto priemonės, kurias įmonė naudoja uždirbti pagrindines įmonės pajamas. UAB „Hoptransa“ yra sudariusi sutartis su dviem lizingo tiekėjais, tai yra SEB banko lizingu ir Nordea banko lizingu. Tačiau daugiausia sutarčių yra pasirašyta su SEB banko lizingu, dėl suteikiamų geresnių sąlygų. SEB banko lizingas suteikia galimybę fiksuoti EURIBOR, kuris turi didelę įtaką lizingo įmokoms. Fiksuotas EURIBOR sumažina riziką lizingo įmokų bei palūkanų augimui. UAB „Hoptransa“ labai rimtai žiūri į lizingo riziką ir jos galimus padarinius. Todėl prieš priimdama bet kokius sprendimus susijusius su finansinėmis paskolomis įmonė įsivertina savo finansinę padėtį. UAB „Hoptransa“ siekdama sumažinti lizingo riziką naudoja tokius 3 KPI kriterijus: 1. Skolos padengimo rodiklius; 2. Kapitalo rodiklius; 3. Grynosios finansinės skolos ir EBITDA santykis.

Rekomendacijos

Įsitikinus lizingo, kaip finansinės priemonės nauda įmonei UAB „Hoptransa“ suformuluoti pasiūlymai, pagrinde bus nukreipti į lizingo rizikos mažinimo būdus įmonėje.

1. Įmonė nuspręsdama, kokį lizingo tiekėją pasirinkti, turėtų atkreipti didesnę dėmesį į sutartyje numatomas sąlygas bei bandyti ateities sutartis sieti tik su SEB banko lizingu ir daugiau nebesinaudoti Nordea banko lizingo paslaugomis.
2. UAB „Hoptransa“ turėtų atsižvelgti į mažą įmonės likvidumo rodiklį ir stengtis jį padidinti, didinant įmonės trumpalaikio turto apimtį.

LITERATŪRA

1. Bartkus, Piktys. (2009). Įmonių organizavimas ir rizika: smulkaus verslo organizavimas. Kaunas: Technologija.
2. Baršauskas, P., Šarapovas, T., Cvilikas, A. (2007). Kredito rizikos pasireiškimo lizingo sektoriuje specifika ir vertinimo problemos. *Organizacijų vadyba: sisteminiai tyrimai*, 41, 19-34.
3. Benninga, S. (2008). Financial modeling. Cambridge: MIT Press.
4. Broder, J. F. (2012). Risk analysis and the security survey. Waltham, MA: Butterworth-Heinemann.
5. Chau, N. N., Schulz, S. A. (2014). Selling Versus Leasing of Durable Goods: The Impact on Marketing Channels. *Journal of Marketing Channels*, 21 (1), 4-17.
6. Danys, A., Milašauskas, T. (2000). Lizingas – Lietuvos bankininkystės, draudimo ir finansų institutas. 47-49.
7. Kaur, R. (2004). Lease accounting. Deep & Deep publications PVT. LTD, 17-19.
8. Lileikienė, A., Lileikytė, R. (2012). Kredito rizikos vertinimas Lizingo bendrovėse. *Vadyba*, 2(21), 71–76.
9. Mačerinskienė, I., Railienė, G., Rajangu, V. (2008). Evaluation of business finance accessibility by demand-side indicators. *International Scientific Conference Business and Management*, Vilnius, Lithuania.
10. Nanevski, B., Kostovski, N. (2016). The risks of leasing arrangement for small and medium enterprise in the Republic of Macedonia. *Journal of Sustainable Development*, 5 (14), 39-52.
11. OP Corporate Bank (2011). Lizingas [Elektroninė versija]. Prieiga internetu: <https://www.pohjola.lt/ee/paslaugos-verslui/lizingas>, 2016-05-24.
12. Rimkuvienė, S., Tamošaitienė, J. (2012). Verslo planavimas ir organizavimas. Mokomoji knyga. Vilnius, „Technika“.
13. Rudauskaitė, R. (2010). Lizingo sutarties samprata ir rūšys. Akademiniai jaunimo siekiai: ekonomikos, vadybos ir technologijų išvalgos, 57-62.
14. Rutkauskas, A. (2006). Konkurencingo verslo projektavimas. Vilnius: Technika, 2006
15. Sabaliauskas, G. „Kredito unijų žinios“, 2 (25), [Elektroninė versija]. Prieiga internetu: <http://www.matrix.lt/products/leasing-vs-credit-kuo-skiriasi-lizingas-nuo-paskolos-kredito-palyginimas.htm>, 2016-05-24.
16. Shi, Y., Xui, X. (2015). Leasing in China: An Overview. *The Chinese Economy*, 48, 312–329.

17. Silajdžić, S. (2012). Determinantsofcarleasingdefaultandprepayment: assessmentofrisksassociatedwithautomobilefinancialleasingin a trasiioneconomycontext. ConferenceProceedings: InternationalConferenceoftheFacultyofEconomics Sarajevo, 7, 729-745.
18. UAB „Auditum“. Prieiga internetu: <http://www.auditum.lt/index.php/finansiniu-rodikliu-skaiciuokles/16-likvidumo-rodikliai/81-bendrasis-likvidumo-koeficientas.html> 2016-03-25

PRIEDAI

KPI skolos padengimo rodikliai 2015 metais

Skolos padengimo rodiklis	1,81	1,73	1,88	1,80
	2015 IQ	2015 IIQ	2015 IIIQ	2015 IVQ
Konsoliduotas grynasis pelnas iki mokesčių	492 784	366 663	739 740	226 415
Hoptransa palūkanos	48 591	54 124	55 232	54 902
H Leasing palūkanos	5 446	18 605	7 265	24 574
Hoptransa nusidėvėjimas	751 851	813 488	943 659	979 651
H Leasing nusidėvėjimas	196 486	239 097	219 388	224 619
EBITDA	1 495 158	1 491 977	1 965 284	1 510 161
Iš EBITDA eliminuojamas atpirkimo pelnas		-	203 447	-
EBITDA be atpirkimo sandorių		1 491 977	1 761 837	1 510 161
H Leasing kitos veiklos pajamos	2 000	-	17 100	268 100
H Leasing kitos veiklos sąnaudos	1 899	-	-	73 825
H Leasing kitos veiklos pelnas	101	-	17 100	194 275
<i>EBITDA - H Leasing kitos veiklos rez. + H Leasing kitos veiklos pajamos (DSCR)</i>	<i>1 497 057</i>	<i>1 491 977</i>	<i>1 761 837</i>	<i>1 583 986</i>
<i>EBITDA - H Leasing kitos veiklos rez. + H Leasing kitos veiklos pajamos</i>	<i>1 497 057</i>	<i>1 491 977</i>	<i>1 965 284</i>	<i>1 583 986</i>

Hoptransa palūkanos	48 591	54 124	55 232	54 902
H Leasing palūkanos	5 446	18 605	7 265	24 574
Hoptransa grāžinti kredīti	601 134	592 966	643 986	688 995
H Leasing grāžinti kredīti	127 587	145 726	151 769	170 034
<i>Mokētinās palūkanas ir grāžinti kredīti</i>	782 758	811 421	858 252	938 505

Likvidumo rodiklio apibrėžimas

Sąvoka	Apibrėžimas
Likvidumo rodikliai (Liquidity Ratios)	parodo įmonės gebėjimą vykdyti trumpalaikius įsipareigojimus. Kuo rodiklio reikšmė didesnė tuo įmonės gebėjimas vykdyti trumpalaikius įsipareigojimus yra tvirtesnis, įmonė laikoma patikimesne. Įprastai yra skaičiuojami šie likvidumo rodikliai: bendrasis (current), kritinis (quick, acid test), absoliutus (absolute, cash). Šie rodikliai neretai dar priskiriami ir mokumo rodikliams. Likvidumas – Vertybinių popierių arba materialiujų vertybių pavertimo (be žymių nuostolių iš anksto numatyta kaina) grynaisiais pinigais galimybė; įmonių, bankų sugebėjimas laiku atsiskaityti su partneriais.
Bendrasis likvidumo koeficientas (<u>Current Ratio</u>)	dar vadinamas einamuoju likvidumo koeficientu parodo įmonės sugebėjimą savo trumpalaikiu turtu padengti trumpalaikius įsipareigojimus. Labai svarbu įvertinti įmonės trumpalaikio turto kokybę. Vertę parodo kiekvienas trumpalaikių įsipareigojimų euras dengiamas trumpalaikiu turtu. Reikšmė mažesnė nei vienetą leidžia daryti prielaidą, kad įmonė gali nevykdyti trumpalaikių įsipareigojimų.

UAB „Hoptransa“ aiškinamasis raštas 2015 m.

1. Bendroji informacija

Įmonės įregistravimo data. 2000 m. rugpjūčio mėn. 9 d.

Įmonė yra patronuojanti UAB Hoptrans Leasing OU (Estija) ir dukterinė įmonė UAB Hoptrans Holding, priklauso UAB Hoptrans Holding įmonių grupei.

Filialų ir atstovybių įmonė neturi.

Įmonės dukterinės bendrovės:

	Dukterinė bendrovė Nr.1
Pavadinimas	<u>Hoptrans Leasing OU</u>
Kodas	<u>12068279</u>
Buveinė	<u>Ahtri 6A, Tallin, Estija</u>

Įmonės patronuojanti įmonė

	Patronuojanti įmonė
Pavadinimas	<u>UAB Hoptrans Holding</u>
Kodas	<u>300607156</u>
Buveinė	<u>S. Žukausko g.13, Ramučiai, Kauno rajonas</u>

Trumpas įmonės veiklos apibūdinimas.

UAB Hoptransa pagrindinė veikla tarptautinis krovinių vežimas keliais, krovinių ekspedijavimas. Krovinių pervežimo paslaugos daugiausiai suteikiamos ES, dalis paslaugų atliekamos NVS šalims.

Ataskaitinių finansinių metų pabaigoje darbuotojų skaičius pagal sąrašą 429 žm.

Praėjusių finansinių metų pabaigoje darbuotojų skaičius pagal sąrašą 327 žm.

2. Apskaitos politika

Pagrindiniai apskaitos principai, pritaikyti rengiant Bendrovės 2015 m. finansines ataskaitas, yra šie:

2.1. Finansinių ataskaitų forma

Įmonės finansinės ataskaitos yra parengtos vadovaujantis verslo apskaitos standartais. Taip pat bendrovės apskaita yra tvarkoma ir finansinės ataskaitos yra rengiamos remiantis:

LR Buhalterinės apskaitos įstatymu

LR Įmonių finansinės atskaitomybės įstatymu

Kitais LR teisės aktais reglamentuojančiais buhalterinę apskaitą ir mokesčių apskaičiavimą

Įmonė sudaro pilną finansinių ataskaitų rinkinį.

2.2. Finansinių ataskaitų valiuta

Pateikta finansinė atskaitomybė yra parengta nacionaline Lietuvos valiuta – EURais.

2.3. Ilgalaikis nematerialusis turtas

Ilgalaikis nematerialusis turtas yra apskaitomas įsigijimo verte, atėmus sukauptą amortizaciją ir vertės sumažėjimo nuostolius.

Amortizacija skaičiuojama tiesiogiai proporcingu (tiesiniu) metodu. Likvidacinė vertė yra 0 EUR. Amortizacijos sąnaudos priskiriamos veiklos sąnaudoms.

Nematerialiojo turto amortizacijos laikotarpis:

Licenzijos	3 metai
Programinė įranga	3 metai

2.4. Ilgalaikis materialusis turtas

Ilgalaikis turtas yra apskaitomas įsigijimo verte, atėmus sukauptą nusidėvėjimą ir nuostolius dėl vertės sumažėjimo.

Ilgalaikis turtas skirtas perpardavimui apskaitomas įsigijimo verte + patirtos išlaidos tam turtui išlaikyti iki pardavimo, bei jo pirkimo ir pardavimo kaštai. Ilgalaikis turtas perpardavimui nenudėvimas. Ilgalaikis turtas perpardavimui, kurio pardavimui jau yra sudarytos preliminarios pardavimo sutartys, arba yra tikėtina, kad per metus bus parduotas, apskaitomas trumpalaikio turto dalyje - prekių, skirtų perparduoti balanso eilutėje. Ilgalaikis turtas perpardavimui, kurio pardavimas dar nėra numatytas (nėra potencialių pirkėjų) apskaitomas Ilgalaikio turto skiltyje prie Pastatų ar Žemės balansinių eilučių.

Ilgalaikio turto, išskyrus skirtą perpardavimui nusidėvėjimas yra apskaičiuojamas lygiomis dalimis kiekvieną mėnesį per visą naudojimo laiką, išskyrus šio turto įvedimo į eksploataciją pirmą mėnesį, naudojant žemiau nurodytus įvertintus turto naudingo tarnavimo laikotarpius:

Pastatai ir statiniai	nuo 10 iki 15, pagal vadovo sprendimą
Lengvieji automobiliai	6 metai
Mašinos ir įrengimai	4 metai
Įrengimai (statiniai, gręžiniai)	8 metai
Kompiuterinė technika	3 metai
Baldai	6 metai

Likvidacinė vertė yra lygi 0 EUR. Nusidėvėjimo sąnaudos priskiriamos pagal to turto pajamų uždirbimo profilį - kaip pavyzdžiui, vilkikų nusidėvėjimas apskaitomas pardavimų savikainos

straipsnyje, kompiuterių ar kitos orgtechnikos , naudojamos biure, nusidėvėjimas priskiriamas veiklos sąnaudoms, serviso įrangos nusidėvėjimas priskiriamas kitos veiklos sąnaudoms.

Turtas, kurio įsigijimo vertė didesnė arba lygi 1000 EUR (nuo 20150701 pakeista) ir kuris bus naudojamas įmonės veikloje ilgiau kaip 1 metus yra priskiriamas ILGALAIKIAM MATERIALIAJAM TURTUI.

Turtas, įsigytas išperkamosios nuomos būdu, yra nudėvimas naudojant tuos pačius kaip ir nuosavo turto naudingo tarnavimo laikotarpius.

Gautas pelnas ar patirtas nuostolis iš ilgalaikio materialaus turto pardavimo yra įtraukiamas į tų metų pelno (nuostolių) ataskaitą. Remonto ir atnaujinimo sąnaudos yra pripažįstamos to laikotarpio pelno (nuostolių) ataskaitoje, kuomet šios sąnaudos yra patiriamos.

2.5. Investicijos

Pagal 18 VAS „Finansinis turtas ir finansiniai įsipareigojimai“, ilgalaikės investicijos (išskyrus investicijas į dukterines ir asocijuotas įmones) yra skirstomos į skirtas parduoti ir laikomas iki išpirkimo termino. Investicijos su fiksuotais ar galimais nustatyti mokėjimais, kurias Bendrovė neabejotinai ketina ir gali laikyti iki išpirkimo termino, išskyrus iš Bendrovės veiklos atsiradusias gautinas sumas ir suteiktas paskolas, yra priskiriamos iki išpirkimo termino laikomoms investicijoms. Investicijos, kurios buvo įsigytos siekiant gauti pelno iš kainos svyravimų, ir kitos investicijos, nepriskiriamos prie investicijų, laikomų iki išpirkimo termino, ar paskolų ir gautinų sumų, laikomo skirtomis parduoti investicijomis.

Iki išpirkimo termino laikomos investicijos yra apskaitomos kaip ilgalaikis turtas, nebent jų išpirkimo terminas neviršija dvylikos mėnesių nuo balanso dienos. Investicijos, skirtos parduoti, apskaitomos kaip trumpalaikis turtas, jei vadovybė ketina jas realizuoti per dvylika mėnesių nuo balanso dienos.

Visi investicijų įsigijimai ir pardavimai yra pripažįstami jų pirkimo (pardavimo) dieną. Iš pradžių investicijos yra apskaitomos įsigijimo verte, kuri yra lygi sumokėto atlyginimo tikrajai vertei, įtraukiant sandorio sudarymo išlaidas.

Skirtos pardavimui investicijos vėliau yra apskaitomos tikrąja verte, atsižvelgiant į jų įvertintą rinkos kainą balanso sudarymo dieną, neatskaitant jokių sandorio sąnaudų, kurias Bendrovė gali patirti parduodama ar kitaip perleisdama šį turtą. Pelnas ar nuostoliai dėl tikrosios vertės pasikeitimo sudarant finansines ataskaitas yra įtraukiami į ataskaitinio laikotarpio pelno (nuostolių) ataskaitą, finansinės ir investicinės veiklos pajamas ar sąnaudas.

Iki išpirkimo termino laikomos investicijos yra apskaitomos amortizuota įsigijimo verte naudojant apskaičiuotų palūkanų normos metodą. Amortizacijos dalis, tenkanti ataskaitiniam laikotarpiui, pripažįstama pelno (nuostolių) ataskaitoje finansinės ir investicinės veiklos palūkanų sąnaudų straipsniuose.

2.6. Atsargos

Finansinėje atskaitomybėje atsargos pateikiamos įsigijimo (pasigaminimo) savikaina arba grynąją galimo realizavimo verte, atsižvelgiant į tai, kuri iš jų yra mažesnė.

Atsargų įsigijimo savikainą sudaro įsigijimo kaina bei susiję mokesčiai (išskyrus tuos, kurie vėliau bus atgauti), gabenimo, paruošimo naudoti bei kitos išlaidos, tiesiogiai susijusios su atsargų įsigijimu.

Atsargų apskaitos metodai taikomi ir Ilgalaikio turto, skirto perparduoti apskaitai.

Savikaina apskaičiuojama taikant FIFO būdą (darant prielaidą, kad pirmiausia sunaudojamos anksčiau įsigytos atsargos).

Grynoji realizacinė vertė yra įprastinėmis verslo sąlygomis numatoma pardavimo kaina, atėmus atsargų pardavimų sąnaudas.

2.7. *Lizingas (finansinė nuoma) ir veiklos nuoma*

Nuoma yra pripažįstama išperkamąja, kai pagal nuomos sąlygas perduodama iš esmės visa rizika ir nauda, susijusi su turto nuosavybe. Veiklos nuoma – tai į išperkamosios nuomos sąvoką neįeinanti nuoma.

Imonė kaip nuomotojas

Pajamos pagal veiklos nuomos sutartis yra pripažįstamos tiesiogiai proporcingu metodu per visą nuomos laikotarpį. Sąnaudos, patirtos veiklos nuomos sutarčių sudarymui ir paruošimui, yra pridedamos prie nuomojamo turto balansinės vertės ir yra pripažįstamos tiesiogiai proporcingu metodu per visą nuomos laikotarpį.

Imonė kaip nuomininkas

Išperkamąja nuoma nuomojamas turtas yra pripažįstamas kaip turtas verte, lygia išsinuomoto turto tikrajai vertei nuomos pradžioje, o jei tikroji vertė yra mažesnė, tuomet minimalių nuomos mokėjimų dabartine verte. Atitinkamas įsipareigojimas nuomotojui yra atvaizduojamas balanse kaip išperkamosios nuomos įsipareigojimas. Nuomos mokėjimai yra išskiriami į finansines sąnaudas ir finansinių įsipareigojimų mažinimą taip, kad būtų pasiekta įsipareigojimo likučio pastovi palūkanų norma. Finansinės sąnaudos yra pripažįstamos sąnaudomis pelno (nuostolių) ataskaitoje.

Veiklos nuomos mokėjimai yra pripažįstami sąnaudomis pelno (nuostolių) ataskaitoje tiesiogiai proporcingu metodu per visą nuomos laikotarpį. Nauda, gauta ar gautina kaip paskata sudaryti veiklos nuomos sutartį, yra paskirstoma tiesiogiai proporcingu metodu per visą nuomos laikotarpį.

2.8 *Dotacijos ir subsidijos*

Dotacijos ir subsidijos (toliau – dotacijos), gaunamos ilgalaikio turto forma arba skiriamos ilgalaikiam turtui pirkti, statyti ar kitaip įsigyti, laikomos dotacijomis, susijusiomis su turtu. Šiai dotacijų grupei priskiriamas ir nemokamai gautas turtas.

Dotacijos, susijusios su turtu, suma finansinėse ataskaitose pripažįstama panaudota dalimis tiek, kiek nudėvimas su šia dotacija susijęs turtas ir pelno (nuostolių) ataskaitoje mažinamas atitinkamų sąnaudų straipsnis.

Dotacijos, gaunamos ataskaitinio ar praėjusio laikotarpio išlaidoms ar negautoms pajamoms kompensuoti, taip pat visos kitos dotacijos, nepriskiriamos dotacijoms, susijusioms su turtu, yra laikomos dotacijomis, susijusiomis su pajamomis.

Dotacijos, susijusios su pajamomis, pripažįstamos panaudotomis dalimis tiek, kiek per ataskaitinį laikotarpį patiriama sąnaudų arba kiek apskaičiuojama negautų pajamų, kurioms kompensuoti skirta dotacija.

Nepanaudotas dotacijos likutis rodomas balanso eilutėje „Dotacijos ir subsidijos“.

2.9 *Atidėjiniai*

Atidėjinys apskaitomas tada ir tik tada, kai dėl įvykio praityje Bendrovė turi teisinį įsipareigojimą ar neatšaukiamą pasižadėjimą, ir tikėtina, kad jam įvykdyti bus reikalingi ekonominę naudą teikiantys ištekliai, ir įsipareigojimo suma gali būti patikimai įvertinta. Atidėjiniai yra peržiūrimi kiekvieną balanso sudarymo dieną ir koreguojami, kad atspindėtų tiksliausią dabartinį įvertinimą. Tais atvejais, kai pinigų laiko vertės poveikis yra reikšmingas, atidėjinio suma yra išlaidų, kurių, tikėtina, reikės įsipareigojimui padengti, dabartinė vertė. Kai naudojamas diskontavimas, atidėjinio padidėjimas, atspindintis praėjusį laiko tarpą, yra apskaitomas kaip palūkanų sąnaudos.

2.10

Mokesčiai

Pelno mokesčio sąnaudas sudaro einamųjų metų pelno mokesčio ir atidėto pelno mokesčio sąnaudos.

Pelno mokestis

Einamųjų metų pelno mokesčio sąnaudos yra apskaičiuotos nuo metų pelno, pakoreguoto tam tikromis pelno mokesčio nemažinančiomis/nedidinančiomis sąnaudomis/pajamomis. Pelno mokesčio sąnaudos apskaičiuojamos naudojant pelno mokesčio normą, galiojusią finansinės atskaitomybės sudarymo dieną. Pelno mokesčio sumažinimui naudojama Investicinė lengvata.

Įmonei taikomas pelno mokesčio tarifas yra 15 proc.

Atidėtas pelno mokestis

Atidėtas pelno mokestis apskaitomas balanso įsipareigojimų metodu. Atidėtų mokesčių turtas ir įsipareigojimai yra pripažįstami būsimų mokesčių tikslais, pažymint skirtumus tarp turimo turto ir įsipareigojimų apskaitinės vertės finansinėje atskaitomybėje ir jų atitinkamos mokestinės bazės. Atidėtų mokesčių įsipareigojimai yra pripažįstami visiems laikiniams skirtumams, kurie vėliau didins mokestinį pelną, o atidėtų mokesčių turtas pripažįstamas tik ta dalimi, kuri tikėtina ateityje sumažins mokestinį pelną. Toks turtas ir įsipareigojimai yra nepripažįstami, jei laikini skirtumai yra susiję su prestižu (arba neigiamu prestižu), arba jei nesusijusio su verslo jungimu sandorio metu pripažintas turtas ar įsipareigojimai neįtakoja nei mokestinio, nei finansinio pelno.

Atidėto pelno mokesčio turtas yra peržiūrimas balanso sudarymo dienai ir yra sumažinamas, jei nėra tikėtina, kad Įmonė ateityje turės pakankamai mokestinio pelno šiam turtui realizuoti, iki sumos, kuri tikėtina ateityje sumažins mokestinį pelną.

Atidėtų pelno mokesčių turtas ir įsipareigojimai yra įvertinami naudojant mokesčio normą, kuri taikoma metų, kuriais šiuos laikinus skirtumus numatoma padengti arba apmokėti, apmokestinamajam pelnui apskaičiuoti.

Atidėtų pelno mokesčių turtas ir įsipareigojimai sudengiami, kai jie yra susiję su mokesčiais, nustatytais tų pačių institucijų ir kai Įmonė ketina padengti mokėtinus mokesčius grynąja verte.

2.11 Pajamų pripažinimas

Pajamos pripažįstamos, kai tikėtina, jog Bendrovė gaus su sandoriu susijusią ekonominę naudą, ir kai galima patikimai įvertinti pajamų sumą. Pardavimai apskaitomi atėmus PVM ir suteiktas nuolaidas.

2.12 Sąnaudų pripažinimas

Sąnaudos apskaitoje pripažįstamos vadovaujantis kaupimo ir palyginimo principais tuo ataskaitiniu laikotarpiu, kai uždirbamos su jomis susijusios pajamos, neatsižvelgiant į pinigų išleidimo laiką. Tais atvejais, kai per ataskaitinį laikotarpį padarytų išlaidų neįmanoma tiesiogiai susieti su konkrečių pajamų uždirbimu, ir jos ateinančiais laikotarpiais neduos pajamų, šios išlaidos

pripažįstamos sąnaudomis tą patį laikotarpį, kada buvo patirtos.

2.13. Užsienio valiuta

Operacijos užsienio valiuta yra konvertuojamos į EURus oficialiu, tą dieną Europos centrinio banko nustatytu kursu, kuris apytiksliai lygus rinkos kursui. Piniginis turtas ir įsipareigojimai yra konvertuojami į EURus balanso sudarymo dienos valiutos kursu. Pelnas arba nuostolis dėl valiutos kurso pasikeitimo įtraukiamas į metinę pelno (nuostolių) ataskaitą.

2.14 Turto vertės sumažėjimas

Finansinis turtas

Finansinio turto sumažėjimas vertinamas kiekvieną balanso dieną.

Kitas turtas

Kito turto vertės sumažėjimas yra įvertinamas tuomet, kai įvykiai ar aplinkybės parodo, kad turto vertė gali neatsipirkti.

2.15 Finansinės rizikos valdymo politika

Kredito rizika

Įmonė neturi reikšmingos kredito rizikos koncentracijos, nes kredito rizika pasiskirsčiusi tarp daugelio pirkėjų.

Kredito rizika, susijusi su lėšomis bankuose, yra ribota, nes Įmonė atlieka operacijas su bankais, turinčiais aukštus užsienio reitingavimo agentūrų suteiktus kredito reitingus.

Palūkanų normos rizika

Dalį Įmonės paskolų sudaro paskolos su kintama palūkanų norma, kuri yra susijusi su EURIBOR. Įmonė neturėjo jokių finansinių instrumentų, kurių paskirtis būtų valdyti palūkanų normos svyravimo riziką.

Likvidumo rizika

Tam, kad išlaikytų reikalingą grynųjų pinigų kiekį ir valdytų likvidumo riziką, Įmonė atlieka mėnesinių ir metinių pinigų srautų prognozes.

2.16 Finansiniai instrumentai

Finansinis turtas ir finansiniai įsipareigojimai apskaitomi balanse, kai įgyjama atitinkama teisė arba įsipareigojimas pagal pasirašytą finansinių priemonių sutartį.

Pinigai ir pinigų ekvivalentai

Pinigai - pinigai Įmonės bankų sąskaitose ir kasose.

Gautinos sumos

Trumpalaikės gautinos sumos atsiradimo metu ir vėliau yra apskaitomos įsigijimo savikaina.

Ilgalaikės gautinos sumos atsiradimo momentu yra apskaitomos įsigijimo savikaina ir vėliau yra įvertinamos amortizuota savikaina, apskaičiuota naudojant efektyvios palūkanų normos metodą. Gautinų sumų vertės sumažėjimas yra formuojamas ir pripažįstamas pelno (nuostolių) ataskaitoje tada, kai yra objektyvių įrodymų, kad šio turto vertė yra sumažėjusi. Vertės sumažėjimo suma yra skirtumas tarp apskaitinės vertės ir numatomų pinigų srautų, diskontuotų taikant pirminio pripažinimo metu galiojusią efektyvią palūkanų normą, dabartinės vertės.

Mokėtinos sumos

Trumpalaikės mokėtinos sumos pirminio pripažinimo metu ir vėliau yra apskaitomos įsigijimo savikaina.

Palūkanų pajamos ir sąnaudos yra pripažįstamos pelno (nuostolių) ataskaitoje, naudojant efektyvios palūkanų normos metodą, išskyrus trumpalaikes gautinas ir mokėtinas sumas, kurių palūkanų pajamų pripažinimas būtų nereikšmingas.

Bankų paskolos

Ilgalaikių banko paskolų 2015 metais įmonė neturėjo. Kaip finansinį instrumentą naudojo Overdraftą. Paskutį balanso dieną Overdraftas nebuvo naudojamas.

Susijusios šalys

Šalys yra laikomos susijusiomis, jei viena šalis gali kontroliuoti kitą šalį arba turi reikšmingos įtakos kitai šaliai priimant finansinius arba veiklos sprendimus. Susijusios šalys – tai akcininkai, darbuotojai, stebėtojų tarybos ir valdybos nariai, jų artimi giminaičiai ir įmonės, kurios tiesiogiai ar netiesiogiai per vieną ar kelis tarpininkus kontroliuoja ar yra kontroliuojamos ataskaitą pateikusių įmonės, arba yra kontroliuojamos solidariai su šia įmone.

I.1.				
3.	Pagaminta produkcija			
I.1.				
4.	Pirktos prekės, skirtos perparduoti	66 313	825 441	
I.1.	Ilgalaikis materialusis turtas, skirtas			
5.	parduoti			
I.2.	Išankstiniai apmokėjimai	434 344	320 200	
I.3.	Nebaigtos vykdyti sutartys			
		796 399	1 448 552	
	PER VIENERIUS METUS GAUTINOS SUMOS			
II.				
II.1	Pirkėjų įsiskolinimas	4 624 971	3 274 534	
II.2	Dukterinių ir asocijuotų įmonių skolos			
II.3	Kitos gautinos sumos	1 609 794	1 188 708	
		6 234 765	4 463 242	
III.	KITAS TRUMPALAIKIS TURTAS			
III.				
1.	Trumpalaikės investicijos			
III.	Terminuoti indėliai			
III.	Kitas trumpalaikis turtas		81 568	
3.		0	81 568	
IV.	PINIGAI IR PINIGŲ EKVIVALENTAI	87 392	81 431	
			6 074 793	
	TRUMPALAIKIO TURTO IŠ VISO	7 118 556		
	TURTO IŠ VISO	22 703 649	18 109 461	
		2 015	2 014	
		(EUR)	(EUR)	
C.	NUOSAVAS KAPITALAS			
I.	KAPITALAS			
I.1.	Įstatinis (pasirašytasis)	289 600	289 620	
I.2.	Pasirašytasis neapmokėtas kapitalas (-)			
I.3.	Akcijų priedai			
I.4.	Savos akcijos (-)			
		289 600	289 620	
II.	PERKAINOJIMO REZERVAS (REZULTATAI)			
III.	REZERVAI			
III.	1. Privalomasis	28 962	28 962	
III.	2. Savoms akcijoms įsigyti			
III.	3. Kiti rezervai	400		
		29 362	28 962	
	NEPASKIRSTYTASIS PELNAS (NUOSTOLIAI)			
IV.				
IV.	1. Ataskaitinių metų pelnas (nuostoliai)	1 056 572	166 470	
IV.	2. Ankstesnių metų pelnas (nuostoliai)	5 383 558	5 217 488	
		6 440 130	5 383 958	

Pastabos

NUOSAVO KAPITALO IŠ VISO		6 759 092	5 702 540
D.	DOTACIJOS, SUBSIDIJOS	10 441	21 984
E.	MOKĖTINOS SUMOS IR ĮSIPAREIGOJIMAI		
PO VIENERIŲ METŲ MOKĖTINOS SUMOS IR ILGALAIKIAI ĮSIPAREIGOJIMAI			
I.1.	Finansinės skolos	8 292 974	5 053 428
I.1.1.	Lizingo (finansinės nuomos) ar panašūs įsipareigojimai	6 939 428	4 146 141
I.1.2.	Kredito įstaigoms		
I.1.3.	Kitos finansinės skolos	1 353 546	907 287
I.2.	Skolos tiekėjams		
I.3.	Gauti išankstiniai apmokėjimai		
I.4.	Atidėjiniai	0	0
I.4.1.	Įsipareigojimų ir reikalavimų padengimo		
I.4.2.	Pensijų ir panašių įsipareigojimų		
I.5.	Atidėtojo mokesčio įsipareigojimas		
I.6.	Kitos mokėtinos sumos ir ilgalaikiai įsipareigojimai		
		8 292 974	5 053 428
PER VIENERIUS METUS MOKĖTINOS SUMOS IR TRUMPALAIKIAI ĮSIPAREIGOJIMAI			
II.1.	Ilgalaikių skolų einamųjų metų dalis	2 922 601	3 229 310
II.2.	Finansinės skolos	456 704	229 396
II.2.1.	Kredito įstaigoms		197 173
II.2.2.	Kitos finansinės skolos	456 704	32 223
II.3.	Skolos tiekėjams	2 790 382	2 877 974
II.4.	Gauti išankstiniai apmokėjimai	440 387	319 149
II.5.	Pelno mokesčio įsipareigojimai	170 368	19 262
II.6.	Su darbo santykiais susiję įsipareigojimai	382 908	301 607
II.7.	Atidėjiniai	55 000	43 443
II.8.	Kitos mokėtinos sumos ir trumpalaikiai įsipareigojimai	422 793	311 368
		7 641 143	7 331 509
MOKĖTINŲ SUMŲ IR ĮSIPAREIGOJIMŲ IŠ VISO		15 934 117	12 384 937
NUOSAVO KAPITALO IR ĮSIPAREIGOJIMŲ IŠ VISO		22 703 650	18 109 461

Toliau pateiktas aiškinamasis raštas yra neatskiriama šios finansinės atskaitomybės dalis.

Finansinė atskaitomybė pasirašyta

2016 m. balandžio 30 d.:

Direktorius
Vadovo pareigos
Vyr. buhalterė

Valdas Buivydis (vardas, pavardė)
Ramunė Petkevičienė (vardas, pavardė)

UAB „Hoptransa“ Balansas 2013 m. -2014 m.

			2 014	2013
		Pastabos	(Lt)	(Lt)
A.	ILGALAIKIS TURTAS			
I.	NEMATERIALUSIS TURTAS			
I.1.	Programinė įranga		13 738	26 601
I.2.	Patentai, licenzijos		105 726	163 389
		1	119 464	189 990
II.	MATERIALUSIS TURTAS			
II.1.	Žemė		5 332 017	
II.2.	Pastatai ir statiniai		1 662 878	
II.3.	Mašinos ir įrengimai			
II.4.	Transporto priemonės		27 268 444	21 617 873
II.5.	Kita įranga, prietaisai, įrankiai ir įrenginiai		80 368	97 732
II.6.	Nebaigta statyba			
II.7.	Kitas materialusis turtas		33 045	49 347
II.8.	Investicinis turtas		0	9 811 262
II.8.1.	Žemė		0	8 153 615
II.8.2.	Pastatai		0	1 657 647
		2	34 376 752	31 576 214
III.	FINANSINIS TURTAS			
III.1.	Investicijos į dukterines ir asocijuotas įmones		6 585 519	6 585 519
III.2.	Paskolos asocijuotoms ir dukterinėms įmonėms			
III.3.	Po vienerių metų gautinos sumos		103 584	786 961
III.4.	Kitas finansinis turtas		117 929	100
		3	6 807 032	7 372 580
IV.	KITAS ILGALAIKIS TURTAS			
IV.1.	Atidėtojo mokesčio turtas		250 054	242 541
IV.2.	Kitas ilgalaikis turtas			
			250 054	242 541
ILGALAIKIO TURTO IŠ VISO			41 553 302	39 381 325
B.	TRUMPALAIKIS TURTAS			
I.	ATSARGOS, IŠANKSTINIAI APMOKĖJIMAI IR NEBAIGTOS VYKDYTI SUTARTYS			
I.1.	Atsargos	6	3 895 975	421 848
I.1.1.	Žaliavos ir komplektavimo gaminiai		1 045 892	421 848
I.1.2.	Nebaigta gamyba			
I.1.3.	Pagaminta produkcija			
I.1.4.	Pirktos prekės, skirtos perparduoti		2 850 083	
I.1.5.	Ilgalaikis materialusis turtas, skirtas parduoti			
I.2.	Išankstiniai apmokėjimai		1 105 588	2 239 455

I.3.	Nebaigtos vykdyti sutartys		5 001 563	2 661 303
II.	PER VIENERIUS METUS GAUTINOS SUMOS			
II.1.	Pirkėjų įsiskolinimas	7	11 306 310	9 609 313
II.2.	Dukterinių ir asocijuotų įmonių skolos			7 019
II.3.	Kitos gautinos sumos		4 104 371	2 394 460
			15 410 681	12 010 792
III.	KITAS TRUMPALAIKIS TURTAS			
III.1.	Trumpalaikės investicijos			
III.2.	Terminuoti indėliai		281 637	
III.3.	Kitas trumpalaikis turtas		281 637	0
IV.	PINIGAI IR PINIGŲ EKVIVALENTAI	8	281 165	190 631
	TRUMPALAIKIO TURTO IŠ VISO		20 975 046	14 862 726
	TURTO IŠ VISO		62 528 348	54 244 051
			2 014	2 013
		Pastabos	(Lt)	(Lt)
C.	NUOSAVAS KAPITALAS			
I.	KAPITALAS			
I.1.	Išstatinis (pasirašytasis)	9	1 000 000	1 000 000
I.2.	Pasirašytasis neapmokėtas kapitalas (-)			
I.3.	Akcijų priedai			
I.4.	Savos akcijos (-)		1 000 000	1 000 000
II.	PERKAINOJIMO REZERVAS (REZULTATAI)	10		
III.	REZERVAI	10		
III.1.	Privalomasis		100 000	100 000
III.2.	Savoms akcijoms įsigyti			
III.3.	Kiti rezervai		100 000	100 000
IV.	NEPASKIRSTYTASIS PELNAS (NUOSTOLIAI)	10		
IV.1.	Ataskaitinių metų pelnas (nuostoliai)		574 788	1 395 960
IV.2.	Ankstesnių metų pelnas (nuostoliai)		18 014 944	16 618 984
			18 589 732	18 014 944
	NUOSAVO KAPITALO IŠ VISO		19 689 732	19 114 944
D.	DOTACIJOS, SUBSIDIJOS	11	75 907	115 762
E.	MOKĖTINOS SUMOS IR ĮSIPAREIGOJIMAI			
I.	PO VIENERIŲ METŲ MOKĖTINOS SUMOS IR ILGALAIKIAI ĮSIPAREIGOJIMAI			
I.1.	Finansinės skolos	12	17 448 477	14 712 073

I.1.1.	Lizingo (finansinės nuomos) ar panašūs įsipareigojimai	13	14 315 795	12 615 231
I.1.2.	Kredito įstaigoms			
I.1.3.	Kitos finansinės skolos		3 132 682	2 096 842
I.2.	Skolos tiekėjams			
I.3.	Gauti išankstiniai apmokėjimai			
I.4.	Atidėjiniai		0	0
I.4.1.	Įsipareigojimų ir reikalavimų padengimo			
I.4.2.	Pensijų ir panašių įsipareigojimų			
I.5.	Atidėtojo mokesčio įsipareigojimas			
I.6.	Kitos mokėtinos sumos ir ilgalaikiai įsipareigojimai			
			17 448 477	14 712 073
II.	PER VIENERIUS METUS MOKĖTINOS SUMOS IR TRUMPALAIKIAI ĮSIPAREIGOJIMAI			
II.1.	Ilgalaikių skolų einamųjų metų dalis		11 150 160	6 827 930
II.2.	Finansinės skolos	12	792 059	1 179 754
II.2.1.	Kredito įstaigoms		680 799	1 135 872
II.2.2.	Kitos finansinės skolos		111 260	43 882
II.3.	Skolos tiekėjams		9 937 068	8 879 481
II.4.	Gauti išankstiniai apmokėjimai		1 101 958	1 504 637
II.5.	Pelno mokesčio įsipareigojimai		66 508	
II.6.	Su darbo santykiais susiję įsipareigojimai	15	1 041 388	1 039 170
II.7.	Atidėjiniai		150 000	150 000
II.8.	Kitos mokėtinos sumos ir trumpalaikiai įsipareigojimai	16	1 075 091	720 300
			25 314 232	20 301 272
	MOKĖTINŲ SUMŲ IR ĮSIPAREIGOJIMŲ IŠ VISO		42 762 709	35 013 345
	NUOSAVO KAPITALO IR ĮSIPAREIGOJIMŲ IŠ VISO		62 528 348	54 244 051

Toliau pateiktas aiškinamasis raštas yra neatskiriama šios finansinės atskaitomybės dalis.

Finansinė atskaitomybė pasirašyta 2014 m. balandžio 30 d.:

Direktorius	Valdas Buivydis
Vadovo pareigos	(vardas, pavardė)
	Ramunė Petkevičienė
Vyr. buhalterė	(vardas, pavardė)